

Výzkum na dobrovolnících

Závěrečná zpráva

*Provedly: Anna Burjánková a Vendula Kašparová
pro kurs Praktika
2004*

Obsah:

Úvod	3
Studie Problému:	3
1. Filozofický a etický aspekt dobrovolné činnosti	3
2. Pojímání dobrovolnictví ve světě a u nás a jeho vývoj	5
Metoda	9
1. Výběr	9
2. Sběr dat	10
Zpracování dat	11
Analýza	11
A. Dobrovolná činnost	11
A.1.1 Oblast vykonávané dobrovolné činnosti	11
A.1.2 Čas věnovaný dobrovolnické činnosti	12
A.1.3 Přínosy dobr. činnosti	13
A.1.4 Bariéry	16
A.2.0 Dobrovolníci mezi známými, v rodině	16
A.3 Závěry ke kapitole A	17
B. Organizace a spjatost s ní	18
B.1 Správa organizace	18
B.2 Možnost podílet se na rozhodování	19
B.3 Přátelé v organizaci	21
B.4 Spjatost s organizací - další analýzy	22
B.5 Společenská prestiž	22
B.6 Závěr ke kapitole B	23
C. Politické názory a postoje	24
C.1 Zájem o politiku	24
C.2 Pohled na vstup do EU	24
C.3 Pravicové vs. levicové orientace	25
C.4 Hodnocení občanské angažovanosti v ČR	26
C.5 Závěr ke kapitole C	27
D. Socioekonomické a demografické charakteristiky	28
Příloha č. 1	30
Použitá literatura	31
Příloha č. 2	32

Úvod

Tento výzkum byl uskutečněn v rámci kurzu Praktik na katedře sociologie FSV UK pod vedením PhDr. Pavla Kuchaře, Csc. Cílem tohoto výzkumu bylo pochopit blíže, z řad jakých lidí se dobrovolníci rekrutují, co pro ně neplacená činnost znamená, jak vnímají své postavení ve společnosti i dané organizaci, jaké případné překážky či naopak podporu z okolí pociťují a jejich základní politické postoje. Výsledky analýzy jsou tak rozděleny do 4 zkoumaných oblastí, jež odpovídaly i dělení otázek v dotazníku: oblasti týkající se dobrovolné činnosti, příslušné dobrovolnické organizace, oblasti politických postojů dobrovolníků a oblasti socioekonomických a demografických charakteristik. Výstupy jistě nejsou vyčerpávající odpovědí na otázku, jakou povahu a podobu dobrovolná činnost v České Republice má, můžou však snad alespoň přispět k pochopení takovéto občanské iniciativy.

Studie problému

(Diskuse základních teoretických a empirických východisek problému)

1. Filozofický a etický aspekt dobrovolné činnosti

Začneme charakteristikou této činnosti. Dle knížky Jiřího Tošnery a Olgy Sozanské : „Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích“, Portál, s.r.o., Praha 2002 je dobrovolnictví „*přirozený projev občanské zralosti. Přináší konkrétní pomoc tomu, kdo ji potřebuje, ale zároveň poskytuje dobrovolníkovi pocit smysluplnosti, je zdrojem nových zkušeností a dovedností a obohacím v mezilidských vztazích.*“ (str. 18).

Dobrovolník je zde pak charakterizován jako „*člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti.*“ (str. 35).

Dobrovolná činnost je dle autorů významnou „výpomocí“ při státních institucích a jejich způsobech řešení různých sociálních problémů. Dobrovolnická pomoc je dále v mnoha ohledech efektivnější než státní (již jen proto, že je vykonávána zadarmo, její mechanismus není založen na byrokratických procedurách a tudíž je daleko pružnější, její prostředí je také zdrojem inovace a nových řešení). Význam dobrovolnictví však nevidí autoři jako ryze ekonomický, nýbrž též spočívající v podpoře pocitu solidarity, což je v dnešní individualistické, tržní a mnohdy konsumně zaměřené společnosti funkce velmi důležitá.

Skeptičtěji se na dobrovolnou činnost v dnešní době dívá Gilles Lipovetsky ve své knize *Soumrak povinnosti* (*Bezbolestná etika nových demokratických časů*), Prostor: 1999. V pohledu na altruistické chování srovnává míru sebedání, na kterou byli lidé ochotni přistoupit ve společnosti tradiční, moderní a té dnešní, postmoderní. Zde shledává, že v dnešní postmoderní době se sice rozmáhá dobrovolnictví, charitativní akce a zásluhy hodné činy co do rozsahu, avšak míra sebedání je velmi malá: „V požadavek žití pro druhého – v ideál pomoci bližnímu – naše epocha nevěří. (...) V našich společnostech je altruismus chápáný jako trvalý životní *princip* diskvalifikován a podobá se zbytečnému mrzačení vlastní osoby.“ (str.148) Tímto vysvětluje existenci velkého počtu „příznivců“ a těch, kteří dobrovolné činnosti věnují jen tak málo, aby uspokojili své potřeby a přitom se neomezovali ve svých vlastních činnostech a zájmech.

Zatímco v dávných dobách bylo dle Lipovetskyho možné spatřit altruismus a dobročinnost ještě ve své nevyprázdněné podobě, v moderní době značně pozbyly tyto aktivity na společenském uznání. Zlom nastal v 80. letech, kdy krize pečovatelského státu, zhodnocení občanské společnosti a frontální nástup chudoby rozpoutaly proces vzestupu důstojnosti dobrovolných aktivit. Jak Lipovetsky uvádí: „Nový status dobrovolnictví spočívá ve spojení eroze víry ve „všemohoucí politiku“ a strmého nástupu ideálů autonomie jedince. Dobrovolnictví je sice opakem narcistického sebezavinutí, nicméně zvýšení jeho prestiže umožnily právě hodnoty, které posvěcují individuum a jeho svobodu.“

Dobročinný skutek Lipovetsky popisuje jako „terapeutický a totožnostní.“ – „hledání vlastního já“. Dle něj je takovéto dobrovolnictví jen „novou lstí rozumu: pozvednutím ega a soumrakem povinnosti dobrovolnictví vstupuje do masového období a z volného času a individualistické touhy proměnit svůj život v něco hodnotného vyvstávají v ohromném počtu nové formy vzájemné pomoci a solidarity.“ (163)

Postmoralistní proces dle něj „zhodnotil imperativ osobního sebedání, avšak vyzdvihl toleranci na pozici kardinální ctnosti.“ Masovou toleranci nazývá „bezbolestnou ctností“, která je výrazem soumraku povinnosti k osvětě tedy nikoli výrazem „přikázání rozumu, nýbrž lhostejnosti k druhému...“

Lipovetsky tedy dobrovolnictví vnímá jen jako další z nabídky smyslů života, kterou dnešní svět individuí přináší. Motiv hledání uspokojení vyzdvihuje nad „opravdovou“ touhou pomoci. Je však otázkou, zda zde autor neobrací tutéž minci, se kterou se platilo i dříve. Každá činnost směřovaná ke druhému člověku má tu vlastnost, že zpětně působí na vykonavatele oné činnosti. Jen se dnes převracívá mnohem častěji než dříve. A co se míry sebedání týče, pak je opět těžké soudit. Dalo by se oponovat, že žijeme v době rozvinuté

vědy, kdy každý ví, že i blízkému člověku pomůže mnohem lépe např. lékař než my. Přesto ale velká víra v odborníky, která v moderních společnostech panuje, by vskutku mohla zapříčinit pokles zájmu o sebezapojení se. Nutno dále uvést, že Lipovetsky srovnával míru běžné, v dnešní době kolikrát masově požímané, dobrovolné činnosti, avšak altruismus a sebedání směřovaný k blízkým osobám v nouzi může být s minulostí srovnatelný. Stejně tak lze toleranci vidět jako důležitou zejména v dnešní propojené globalizované společnosti. Je jasné, že nelze soucítit s takovým nepřehledným množstvím lidských osudů, trápení a strastí, a navíc se všemi, o kom víme, že jimi trpí, je však velmi důležité tolerovat všechny rozmanitosti, se kterými se v reálném světě nebo i zprostředkovaně setkáváme. Hledat v této toleranci pouhou lhostejnost je tedy poněkud zjednodušující.

2. Pojímání dobrovolnictví ve světě a u nás a jeho vývoj:

V knize J. Tošnera a O. Sozanské nastíněna situace ve světě a u nás:

V Americe má dobrovolnictví již dlouhou tradici a zejména v posledních 30 letech zaznamenává velký rozmach. *„Američtí dobrovolníci dnes pracují nejen ve své zemi, městě, komunitě, ale pomáhají i při rozvojových a humanitárních projektech po celém světě.“ (...)* *„Také do Československa přijeli velmi záhy po listopadu 1989 převážně mladí dobrovolníci z Peace Corps, aby zde po několik let vyučovali angličtinu či pomáhali rozvoji neziskového sektoru.“ (str. 25)*

V Evropě existují rozdíly mezi jednotlivými zeměmi.

V Německu získalo dobrovolnictví charakter nového sociálního hnutí či formování nové občanské společnosti. Dobrovolníci působí při integraci přistěhovalců, při budování mezinárodních vazeb na evropské i světové úrovni.

Ve Francii, která má silnou tradici centralizované vlády, je situace jiná. Státní monopol nenechával mnoho prostoru pro veřejný sektor. Dobrovolnictví se zde rozvinulo zejména ve sportu, kultuře a rekreačních aktivitách.

Velká Británie je země s dlouhou tradicí co se dobrovolnictví týče. *„Zejména charitativní činnost a vzájemná pomoc lidí v odlehlých oblastech venkova patří k tradičnímu anglickému stylu života.“ (str. 26)*

Nizozemsko je země s tradičně rozvinutým smyslem pro vzájemnou pomoc. V 60. letech sice mnohé zastal silný sociální stát, brzy však se vytvořily skupiny občanů nespokojených s tradičními postupy státní péče a zakládaly různé svépomocné programy.

„**Novým jevem**, který se nápadně projevil i v souvislosti s Mezinárodním rokem dobrovolníků 2001, jsou organizace a jednotlivci, kteří se dobrovolnictvím zabývají profesionálně. Zní to paradoxně, ale proto, aby byla dobrovolná pomoc účinná, je potřeba její efektivní, profesionální organizování. Dobrovolnictví ve světě dosáhlo takového rozsahu, že se vytvořil nový obor – management dobrovolnictví.“ (str.23)

K mezinárodním dobrovolnickým organizacím patří například tzv. „Mezinárodní asociace pro dobrovolnické úsilí – IAVE“, která pořádala u příležitosti mezinárodního roku dobrovolníků konferenci s názvem „Dobrovolníci – kapitál tisíciletí“, která se uskutečnila v lednu 2001 v Amsterdamu. Výsledkem konference bylo vytvoření a schválení „Všeobecné deklarace o dobrovolnictví“.

Česká Republika zaznamenala rozkvět spolkové činnosti a s ní související dobročinnosti zejména v 19. Století, *„kdy vznikla řada spolků na podporu umění, kultury, vědy a vzdělání. Některé z nich přetrvaly v určité podobě do dneška – Hlávkova nadace, spolek Mánes, Sokol aj.. Současně s těmito obrozeneckými aktivitami, a v některých případech i dříve, vznikaly v Českém království odborné organizace německé, židovské a další, které byly také postaveny na dobrovolné spolupráci a pomoci. Po vzniku samostatného Československa se dobročinnost ještě rozvinula. Dobrovolné organizace zahrnovaly škálu organizačních forem, (...), které byly pověřeny poměrně širokými kompetencemi. (...) Dobrovolné organizace byly bohatě strukturovány a zahrnovaly síť malých organizací a poboček až po okresní, zemská nebo národní ústředí.“* (str. 29-30)

„Vývoj byl přerušen nejprve německou okupací a později vznikem socialistického státu. Tradice dobrovolné práce byla za totalitního režimu násilně přerušena a činnost všech forem nezávislých organizací byla cílevědomě a systematicky redukována nebo zcela podřízena politickému vedení státu a komunistické strany a podléhala přísné kontrole. (...) Ty organizace, které zůstaly nezávislé byly státem pronásledovány a likvidovány. (...) Skutečná aktivizace a obnova občanských iniciativ nastala až v osmdesátých letech 20. století a zejména po listopadu 1989.“ (str. 30)

Ve výše zmiňované knize J. Tošnera a O. Sozanské je citována pasáž z „Výzkumu dárcovství a dobrovolnictví“ (Frič a kol., 2001): *„Pouze 22 % respondentů o sobě uvádí, že před rokem 1989 dobrovolně pracovali pro nějakou organizaci. Mimo jiné tento údaj podporuje tvrzení, že dobrovolná práce za socialismu byla vnímána spíše jako práce pro režim než pro dobrovolné organizace, které byly konec konců od určité úrovně také zpolitizovány. (...) Rok 1989 znamená v rozsahu dobrovolnických aktivit výrazný propad. Po roce 1989 se totiž dobrovolnictví věnovalo pouze 16% obyvatel České Republiky. Z těch, kteří*

se hlásí k dobrovolné práci za socialismu, pokračovala v dobrovolnictví po roce 1989 jen necelá polovina. Novými dobrovolníky se po roce 1989 stalo jen 6% populace. Celkově se v roce 1999 dobrovolné práci věnovalo jen 8% obyvatel ČR. (...) V postojích obyvatel ČR k dobrovolnictví jsou stále ještě zřetelně vidět stopy, které po sobě zanechal státní paternalismus a ideologizace dobročinnosti socialistického režimu. (...) Špatnou zkušenost s dobrovolnou prací v minulosti deklarovalo 43% potenciálních dobrovolníků, přičemž všichni z nich zároveň uvedli, že se do dobrovolnictví zapojili právě jen za socialismu“ (str. 50-51). Současně se zde uvádí, že „5% dobrovolníků uvedlo, že jsou do dobrovolné práce tlačeni svým okolím“ (51). To samo o sobě ruší onen prvek dobrovolnosti v jejich činnosti.“

Roku 1990 „tehdejší Federální shromáždění přijalo zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, následoval zákon č. 308/91 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církevních společenství, zákon č. 248/95 Sb., o obecně prospěšných společnostech, zákon č. 227/97 Sb., o nadacích a nadačních fondech a novela občanského zákoníku, ve které se hovoří o zájmových sdruženích.“ (str. 30)

Po roce 1989 prošla česká společnost obdobím „hledání vlastní identity. Základním tématem se stala myšlenka občanské společnosti, založená na spolupráci a vzájemné solidaritě plnoprávných a svobodných občanů. (...) Začal se opět projevovat zájem občanů o jiný životní styl i o rozvoj tradičních humanistických hodnot. (...) Byly obnoveny spolky a sdružení potlačené minulým režimem, řada z nich získala v rámci restitucí původní majetek a mohla tak pokračovat ve své činnosti. Patří k nim např. YMCA, Sokol a Skaut – Junák, (...), jež jsou v podstatné míře založeny na dobrovolné činnosti svých členů. Vedle toho vznikly tisíce neziskových organizací, které neměly žádný majetek ani šanci ho získat a stavěly svoji činnost na lidském nadšení a pomoci dobrovolníků. (...) V posledních letech se objevila řada článků, rozhlasových diskuzí či televizních dokumentů na toto téma. Přesto je povědomí o dobrovolnictví, status dobrovolníka ve společnosti a zejména zapojení veřejnosti do dobrovolných aktivit na nízké úrovni, zejména pokud budeme Českou Republiku srovnávat s USA nebo se západními zeměmi.“ Stále se však zvyšuje počet dobrovolnických center, neziskových organizací a změnu přinesl I Mezinárodní rok dobrovolníků (2001),“ ve kterém se začalo pracovat na právní úpravě dobrovolnictví, byly vypsány granty na dobrovolné programy a byla připravena řada aktivit přibližujících dobrovolnictví veřejnosti“. (str. 30-31)

24. dubna 2002 byl Parlamentem ČR přijat Zákon o dobrovolnické službě – Sbírka zákonů č.198/2002, jenž dobrovolnickou službu definuje následně:

Vymezení pojmů

§ 2

(1) Dobrovolnickou službou je činnost, při níž dobrovolník poskytuje:

- a) pomoc nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, zdravotně postiženým, seniorům, příslušníkům národnostních menšin, imigrantům, osobám po výkonu trestu odnětí svobody, osobám drogově závislým, osobám trpícím domácím násilím, jakož i pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase,
- b) pomoc při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách, při ochraně a zlepšování životního prostředí, při péči o zachování kulturního dědictví, při pořádání kulturních nebo sbírkových charitativních akcí pro osoby uvedené v písmenu a), nebo
- c) pomoc při uskutečňování rozvojových programů a v rámci operací, projektů a programů mezinárodních organizací a institucí, včetně mezinárodních nevládních organizací.

(2) Za dobrovolnickou službu uvedenou v odstavci 1 se nepovažuje činnost týkající se uspokojování osobních zájmů, anebo je-li vykonávána v rámci podnikatelské nebo jiné výdělečné činnosti anebo v pracovněprávním vztahu, služebním poměru nebo členském poměru.

(3) Dobrovolnická služba je podle své povahy krátkodobá nebo, je-li vykonávána po dobu delší než 3 měsíce, dlouhodobá.

§ 3

(1) Dobrovolníkem může být fyzická osoba:

- a) starší 15 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby na území České republiky,
- b) starší 18 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby v zahraničí, která se na základě svých vlastností, znalostí a dovedností svobodně rozhodne poskytovat dobrovolnickou službu.

(2) Dobrovolník vykonává dobrovolnickou službu na základě smlouvy¹⁾ uzavřené s vysílající organizací; v případě dlouhodobé dobrovolnické služby nebo v případě krátkodobé dobrovolnické služby, k jejímuž výkonu je dobrovolník vyslán do zahraničí, musí být tato smlouva písemná.

(3) Je-li fyzická osoba v pracovněprávním vztahu, služebním poměru, členském poměru nebo je-li žákem nebo studentem, vykonává jako dobrovolník dobrovolnickou službu mimo svůj pracovněprávní vztah, služební poměr, členský poměr, školní vzdělávání nebo studium

Metoda

Cílem našeho výzkumu v rámci kvantitativních praktik bylo získat informace o dobrovolnictví od samotných dobrovolníků. Aby tento pohled nabyl souhrnnější a celistvější podoby, zvolily jsme k získání dat techniku dotazování ve formě samovyplňovacích dotazníků. To znamená, že informace postrádají do jisté míry hloubku co se týče samotné charakteru vykonávané práce, ale na druhé straně poskytují celistvější obraz o postojích dobrovolníků jako souboru s určitými specifiky.

1. Výběr

Záměrně jsme počet dobrovolníků vybrali rovnoměrně tak, aby do každé skupiny oblasti vykonávané činnosti (celkový počet – 5) připadlo přibližně stejný počet lidí. Tento postup jsme zvolili, protože cílem bylo vzájemné porovnání a pochopení diferenciací mezi dobrovolníky, přičemž jsem kladli důraz na rovnoměrně zastoupenou různorodost organizací spíše než na sociodemografické charakteristiky dobrovolníka.

Fakt, že výběr nepřilíš zohledňoval reprezentativitu z hlediska obecné populace, není překážkou, protože, jak bylo z i výsledků patrné, sociodemografické charakteristiky neměly zvláště významný vztah k dalším sledovaným charakteristikám. Hledat soubor reprezentativní za celou Českou republiku by ani nebylo účelné vzhledem k hlavnímu cíli výzkumu ani k technické náročnosti.

Zároveň ale naší snahou bylo, aby soubor dat vypovídal o populaci dobrovolníků. Reprezentativita výběru z tohoto hlediska byla ale omezena tím, že dobrovolníci byly z naprosté většiny z Prahy a do výběru byly zahrnuty organizace, které byly na seznamu na www.neziskovky.cz, a které zde udávaly určitý počet oficiálně pracujících dobrovolníků. Dále pak určitým zkreslujícím krokem byl samovýběr uvnitř organizací. Vyplnění dotazníku záleželo na ochotě dobrovolníků a není z tohoto hlediska možné zjistit, zda tento krok neznamenal ovlivnění výsledných dat spojených např. s organizací. I z tohoto důvodu byly dotazníky anonymní jak pro dobrovolníka, tak pro organizaci.

Navzdory těmto omezením se domníváme, že soubor lze považovat za dost reprezentativní na to, aby v něm byly vystiženy dané charakteristiky u dobrovolníků a jako takové je můžeme vztáhnout na dobrovolníky jako celek.

2. Sběr dat

Data byla získána fyzickým rozdáním dotazníků do příslušných organizací. Ty jsme nejprve kontaktovaly elektronickou poštou či osobně. Poté jsme předaly zástupcům organizace dotazníky v množství odpovídajícímu počtu dobrovolníků v organizaci. Zástupci pak dále předali dotazníky dobrovolníkům a přes ně byly dotazníky opět zpětně vybrány. Někde jsme dobrovolníkům předávali dotazníky osobně. Některé organizace upřednostnily posílání dotazníků přes internet (v té samé podobě jako byla tištěná verze). Rozdávání a sběr dotazníků probíhal v období od února do dubna 2004. Celkem bylo rozdáno asi 150 dotazníků, vyplněných bylo vybráno 109. Osloveno bylo přibližně 20 převážně pražských neziskových organizací. Někteří mimopražští respondenti byli získáni díky vnitřní iniciativě organizace.

Způsob výběru organizací přes www.neziskovky.cz jsme zvolily proto, že není obecně k dispozici seznam všech neziskových organizací. Seznam Ministerstva vnitra ČR, v němž jsou uvedena všechna občanská sdružení, fondy a nadace, nebyl pro svoji rozsáhlost z hlediska cílové skupiny našeho výzkumu vhodný. Ze seznamu na www.neziskovky.cz jsme oslovily každou organizaci se sídlem v Praze, která uváděla určitý počet dobrovolníků. Pouze některé organizace se ozvaly nazpět a z nich pouze někteří dobrovolníci dotazník vyplnili. Respondenty jsme dále doplnili respondenty z organizací, se kterými jsme byli v kontaktu či o kterých jsme se dozvěděli od známých.

Zpracování dat

Pro výzkum jsme zvolily metodu dotazníkového šetření, tudíž kvantitativní standardizovanou. Výhodou této metody je dosti velký vzorek a tedy snad větší zobecnitelnost, než by bylo možné uplatnit na výsledky výzkumu provedeného metodou kvalitativní. Nevýhodou zas může být omezení se na odpovědi na předem připravené otázky, což jsme se snažili do jisté míry eliminovat a použít v pár případech otázky otevřené. Výsledky jsme zpracovaly v počítačovém programu SPSS. K prezentaci výsledků jsme vyhotovily tabulky a grafy, vyjadřující především četnosti, procentuální podíly a průměry, které nám připadaly nejvíce vypovídající a k tomuto účelu vhodné.

Závěrečná zpráva - analýza

Zde postupně analyzujeme všechny čtyři oblasti, jak jsme je vymezily v dotazníku: zjištěné skutečnosti týkající se dobrovolné činnosti, poté organizace, politické postoje a názory dobrovolníků a nakonec socioekonomické a demografické vlastnosti dobrovolníků:

A. DOBROVOLNÁ ČINNOST

A.1.1 Oblast vykonávané dobrovolné činnosti

Dobrovolnická práce tvoří podstatnou součást fungování neziskového sektoru ve všech jeho oblastech. Dobrovolníci jsou zastoupeni prakticky ve všech oblastech, ve kterých neziskové organizace pracují. Nejčastěji dobrovolnickou práci využívají neziskové organizace v oblasti sportu a rekreace (96 % všech organizací), ekologie (96 %), a sociálních služeb (95 %), méně již kulturní organizace (78 %) [Frič, 13].

V našem výzkumu jsme pro další analýzu zvolili základní dělení dobrovolnické činnosti dle toho, v jakém oboru organizace působila. Snažily jsme se základní soubor profilovat výběrem takových neziskových organizací tak, aby bylo rovnoměrně zastoupeno pět základních oblastí dobrovolné činnosti (ochrana životního prostředí, humanitární činnost a ochrana lidských práv, sociální a zdravotní oblast, sportovní a vzdělávací oblast a zahraniční dobrovolná činnost). Nakonec se ukázalo velmi obtížným najít odpovídající počet účastníků zahraniční dobrovolné činnosti a naopak sociálně zdravotní oblast byla zastoupena více než 40 dobrovolníky – Tab. č. 1. Ostatní oblasti se podařilo reprezentovat blízkými počty, okolo dvaceti procent pro každou skupinu. Poměry mezi počty dobrovolníků v té které oblasti

neodpovídají v našem vzorku celkovému rozložení dobrovolnických sil ve všech neziskových organizacích.

Tab. č. 1: Oblast vykonávané dobrovolné činnosti

Ochrana životního prostředí	18,3
Humanitární činnost a ochrana lidských práv	17,4
Sociální a zdravotní oblast	39,4
Sportovní a vzdělávací činnost	22,9
Zahraniční dobrovolná služba	1,8

S druhem vykonávané dobrovolné činnosti souvisí důvody, proč dobrovolníci zvolili danou oblast. Nejčastěji byl uváděn obecný zájem o oblast (47 % dotázaných), následován osobními životními zkušenostmi – 16 % (tímto pojmem rozumíme, že dobrovolník sám dříve služeb využil – např. ve sportovních a vzdělávacích organizacích či se osobně setkal s problémy, jež dobrovolníci pomáhají řešit) – Tab. č. 2. Významnějším důvodem se potom ještě jeví fakt, že v dané oblasti je třeba nejvíce pomoci (14 %). Přibližně 14 % respondentů se domnívá, že výběr zvolené oblasti byl souhrou náhod.

Tab. č. 2: Důvod k vykonávání dobrovolné činnosti

Obecně předmětem mého zájmu	46,8
Mám nejlepší předpoklady pro práci v této oblasti	5,5
V této oblasti je nejvíce potřeba pomoci	13,8
Osobní životní zkušenosti	15,6
Druh oblasti nebyla kritériem pro výběr dobrovolné činnosti	2,8
Souhra náhod	13,8

Je evidentní, že charakter samotné oblasti má vliv na to, jakým způsobem se v ní rekrutují dobrovolníci. Souhrnně lze říci, že u všech činností důvodem pro vykonávání té které činnosti je obecný zájem o danou oblast (47% všech respondentů). Dominuje především u dobrovolníků pracujících v ochraně životního prostředí (85 %), naopak v humanitární a právní oblasti byl nejčastěji uváděn důvod, že pomoc zde je nejpotřebnější a také oproti jiným důvod dobrých předpokladů pro činnost. Důvodem pro vykonávání té které dobrovolné činnosti se u vzdělávacích a sociálních oblastí jeví také osobní zkušenosti.

A.1.2 Čas věnovaný dobrovolnictví

Dle toho kolik času dobrovolníci věnují své činnosti, je lze rozdělit přibližně do dvou skupin. První tvoří dobrovolníci pracující maximálně 20 hodin měsíčně (59 %). Ve druhé skupině by se pak nacházeli dobrovolníci věnující činnosti 60 až 70 hodin měsíčně (22 %) – Tab. č. 3. Činnosti se z velké většiny dobrovolníci věnují spíše vícekrát týdně, než nárazově jednou za měsíc, atp. S množstvím času, jež dobrovolné činnosti věnují, je 53 % respondentů

spokojeno, jen malá část (9 %) si přeje činnost omezit a 38 % dobrovolníků by chtělo věnovat se dobrovolnictví ještě více (o bránících omezeních dále) – tab. č. 3 a tab. č. 4.

Tab. č. 3: Průměrný čas věnovaný činnosti měsíčně v procentech (dobrovolníků)

Méně než 5 hodin	11,9
5-10 hodin	21,1
11-20 hodin	25,7
21-30 hodin	8,3
31-40 hodin	4,6
41-50 hodin	0,9
51 - 60 hodin	4,6
61-70 hodin	22,0

Tab. č. 4

Spokojenost s množstvím času, který věnují dobrovolné činnosti

Činnost si přejí omezit	9,2
Míra vyhovuje	53,2
Činnosti se chtějí věnovat více	37,6

A.1.3 Přínosy dobrovolné práce

Jedním z hlavních bodů našeho výzkumu bylo zjišťování přínosů práce pro dobrovolníky samé. Respondenti se z nabízených možností nejčastěji přínos spatřovali v pocitu podílu na něčem smysluplném (94 %), pocitu užitečnosti (91 %), osobním rozvoji (84%), pocitu sounáležitosti a týmové práci (82 %). Méně pak dobrovolná činnost dle respondentů přináší možnosti profesního růstu (23,8 %), zvýšení sebevědomí (48,5 %) a uznání okolí (32,1 %) (viz Tab. č. 1 – 6 – Příloha č. 1). Mezi dotázanými dobrovolníky tedy panuje jasné přesvědčení o správnosti jejich práce, ale méně je rozšířené vědomí společenského ocenění jejich práce.

Na základě našich výsledků lze v zásadě vysledovat dva typy názorů na obecné uznání dobrovolnické práce. První typ představuje názor, že dobrovolnická činnost přináší uznání okolí a zvyšuje vlastní sebehodnocení, a druhý typ odpovídá názoru, že dobrovolnictví není zdrojem uznání okolí a částečně zvýšené sebehodnocení také nepřináší. Druhému typu odpovídá přibližně 54 % respondentů, prvnímu 27%.¹

Na tomto místě se lze ptát, do jaké míry je oprávněná Lipovetskyho teze, že altruismus jako nezištná pomoc dnes prakticky neexistuje, neboť dle ní i dobrovolnictví se stává součástí budování vlastního obrazu. Tento obraz můžeme v našich kategoriích (dle přínosů dobrovolnictví) vysledovat právě jako obraz pro sebe samého jako někoho užitečného, někoho, kdo koná smysluplné věci, někoho kdo se dobrovolnictvím rozvíjí. Oněch 48,5 %, které uvádějí, že dobrovolnictví přináší určité zvýšení sebevědomí by taktéž mohlo vypovídat

¹ Uvedená procenta se vztahují na celý soubor, zbývajících 18% na tuto otázku neodpovědělo.

ve prospěch takové hypotézy o budování vlastního obrazu. Nicméně pokud budeme chápat toto vytváření obrazu pro sebe samého také z hlediska účelu a ne čirého altruismu a vnitřních přínosů, pak se u možnosti dalšího prospěchu z dobrovolné činnosti respondenti přikláněli spíše k tomu, že jim dobrovolnictví nepřináší uznání okolí (77 %) ani profesní růst (70%), což by částečně Lipovetskyho teorii příliš nepodpořilo.

Dobrovolnictví tedy ani dobrovolníky není vnímáno jako prestižní činnost. Jistým určujícím faktorem takového výsledku může být fakt, že v České republice není natolik rozvinuta občanská společnost jako v jiných vyspělých západních zemích, kde se v dobrovolných aktivitách angažuje více osob a kde je dobrovolnictví chápáno jako něco více samozřejmého a jako něco více váženého než v České republice. Lze se zde také ptát, proč lidé obecnou společnost vnímají v zásadě jako něco, co pokládá za prestižní jiné způsoby úspěchu, které přinášejí vysoké výdělků či právě uznání. Tak se nutně dostáváme do kola, co bylo dřív prestiž a následně úspěch či úspěch a následně prestiž, úcta.

U vnímání nízké prestiže se neprokázala souvislost jak s druhem oblasti, tak ani s množstvím času věnovaného činnosti, s celkovou spokojeností s dobrovolnou činností, ani s pozicí v organizaci (vedoucí/řadový člen). Náзор ohledně prestiže dobrovolnictví nebyl ani významně zkorelován s názorem, že se nevyplácí angažovanost. Náзор, že prestiž dobrovolnictví je nízká, se tedy neváže na další charakteristiky a objevuje se napříč všemi kategoriemi, do nichž jsme mohly dobrovolníky v našem výzkumu rozdělit.

To, že obecné uvedené výsledky vnímání obecného uznání dobrovolnické práce ukazují na malou prestiž, lze doložit i nepřímým tím, že obecné uznání významně nekoreluje s postoji k dobrovolnické činnosti samotného blízkého okolí respondenta, které se dobrovolnictví respondentů staví ve většině kladně (u rodiny 53 % kladně, 19,3 % - různý názor, u přátel 66 % kladně, neutrálně 24,8 % - viz tab. č. 5 a č. 6). To je nepřímý důkaz toho, že lidé osobně oceňují dobrovolnickou činnost, ale postrádají tento postoj v rámci širší společnosti.

Existující rozpor mezi vlastním oceněním a názorem na vykonávanou práci (viz vysoká čísla u postoje, že je práce užitečná a smysluplná) a uznáním okolní společnosti (to dobrovolnictví přináší jen podle 27 % respondentů) je právě tak dobře ilustrován na rovnoměrnějším rozdělení odpovědí na tvrzení, že se angažovanost vyplácí, kterým jsme myslely celkový názor na výhodnost dobrovolnictví, angažovanosti (Tab. č. 7). V názoru se promítají různá stanoviska dle toho, co si představit pod pojmem vyplácí se. Někomu se dobrovolnictví a angažovanost vyplácí, i když obecné uznání práce nepociťuje (47 %), podle někoho se nepřináší uznání ani se nijak nevyplácí (20,5 %), opačně podle některých se angažovanost vyplácí i přináší uznání (25,3 %) – Tab. č. 8.

Tab. č. 5: Postoj rodiny na vykonávání dobrovolné činnosti

Nesouhlas	1,8
Neodrazuje, ale nespátřuje smysl	11,0
Názory v rodině se různí	19,3
Souhlas, snaha vyjít vstříc	32,1
Nápomoc, členové taktéž dobrovolníky	21,1
Nemám rodinu	6,4

Tab. č. 6: Postoj přátel známých k dobrovolné činnosti

Negativní	3,7
Spíše negativní	4,6
Neutrální	24,8
Spíše kladné	41,3
Kladné	24,8

Tab. č.7: Angažovanost se nevyplácí

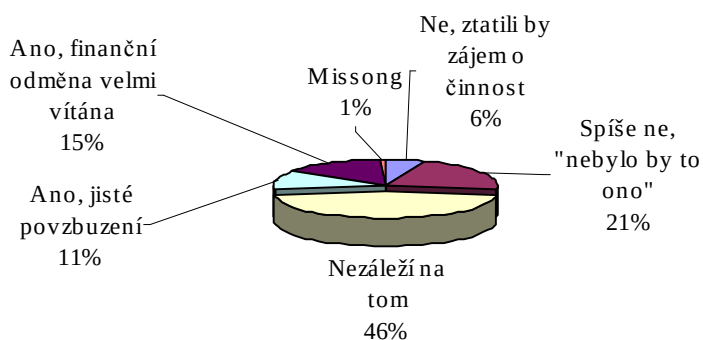
Rozhodně ano	13,8
Spíše ano	12,8
Spíše ne	26,7
Rozhodně ne	37,6

Tab. č. 8: Rozložení odpovědí dle celkové výhodnosti angažovanosti a názoru na obecné uznání dobrovolnictví

Uznání	Angažovanost se vyplácí	
	Ano	Ne
Ano	25,30%	7,20%
Ne	47%	20,50%

S otázkou, zda se dobrovolnictví vyplácí či ne také souvisí problém toho, že dobrovolnictví tak může znamenat pro dobrovolníka spíše jistou zátěž, což jsme se snažili reflektovat otázkou na postoj k případné finanční odměně. Lze oponovat, že finanční odměnu by chtěl každý, ale rovnoměrné rozložení odpovědí do více variant naznačuje, že postoje k dobrovolnictví jsou v tomto ohledu rozdílné. Můžeme dobrovolníky rozdělit nejprve na ty, kteří případnou finanční podporu odmítají či deklarují, že jim na ní nezáleží a snaží se tak vyjádřit svůj specifický postoj k dobrovolnictví, který spočívá v tom, že nevnímají dobrovolnictví jako práci navíc, nýbrž jako další charakteristickou oblast lidské činnosti stojící samostatně vedle zaměstnání, studia a jiných činností. K tomuto postoji se řadí 21, 1 % respondentů, kteří uvádějí, že by to „nebylo ono“, 48 % uvádí, že na tom nezáleží. Ve druhé skupině s kladným postojem k finanční odměně bylo 14,7 % respondentů (finanční odměna

Graf č. 1: Postoj k případné finanční odměně

by byla pro ně vítaná) a pro 11 % by představovala jisté povzbuzení do další práce (Graf č. 1). Rozhodně ale z tohoto nelze vyvozovat, že by dobrovolnictví pro souhlasící s případnou odměnou představovalo „prodloužení“ zaměstnání, placeného výkonu, od kterého očekávají peníze. Nicméně lze je charakterizovat tak, že vnímají dobrovolnictví jako více zátěžové. Jejich postoj může být ovlivněn celou řadou dalších faktorů – finanční situace rodiny, atd. V našem souboru se neprokázala souvislost se souhlasem s případnou odměnou s výší příjmů v rodině. Výše zkorelovalo ale bylo socioekonomické postavení – provdané a ženatí byli spíše nakloněni pro odměnu a stejně tak se jasný vztah k odměně projevila vzhledem k času - věnovanému dobrovolnictví.

A.1.4 Bariéry

Za účelem blíže popsat vztah dobrovolníků k činnosti, byl určitý prostor věnován omezením v jejich činnosti. Otázky byly kladeny na to, zda spatřují nějaké překážky či nedostatky ve své činnosti. Ty byly rozděleny podle jejich charakteru na vnitřní, tedy na straně dobrovolníka (rodina, zdraví, dostupnost, jiné aktivity), a na vnější, tedy spíše systémového rázu (byrokracie, nedostatek financí a dalších dobrovolníků, nedostatečný výběr v dobrovolných aktivitách).

1) Technické, osobní

Jak bylo již uvedeno 38 % dotázaných by se chtělo dobrovolné činnosti věnovat více. Ti jako časové bariéry nejčastěji uvádějí zaměstnání (66 %) a jiné aktivity (60 %), mezi něž lze zařadit jak volnočasové aktivity, tak studium, neboť z velké části (56 %) tvořili vzorek právě studenti. Málo respondentů (jednotlivci) pak jako časovou bariéru označilo důvody spojené s rodinou, s organizací či zdravotní důvody.

2) Vnější

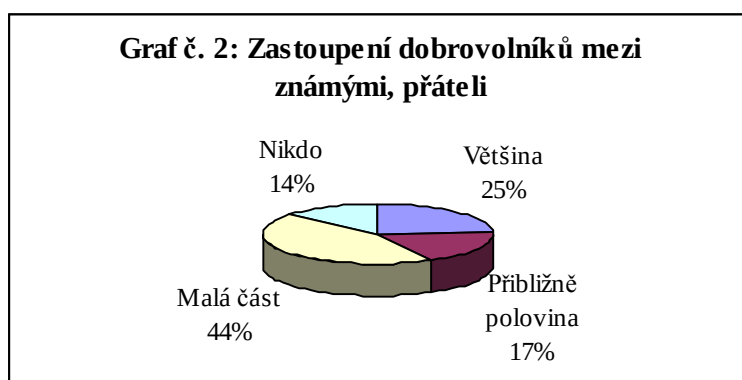
23 % respondentů naráží při vykonávání dobrovolné činnosti na vnější bariéry. Nejčastěji uváděnou byl nedostatek sponzorů, finanční náročnost, případně vzdálenost aktivit a překážky ze strany úředních autorit. Důvody spojené se samotnou organizací, nedostatek dalších dobrovolníků pak uvedli opět jenom jednotlivci.

A.2. Dobrovolníci mezi známými, v rodině

Další součástí výzkumu bylo sledování propojenosti dobrovolnictví v rámci sítí rodin, známých a přátel, resp. zda se dobrovolník pohybuje ve společnosti lidí, kteří se taktéž věnují

dobrovolnictví a zda lze z toho usuzovat, že dobrovolníci se rekrutují ze z jistých skupin, kde je dobrovolnictví rozšířeno.

Z tohoto hlediska výsledky neumožňují jednoznačnou interpretaci. 22 % respondentů má většinu známých, kteří jsou také dobrovolníky, 44 % uvedlo, že málokdo je ze známých dobrovolníkem, u 17,4 % tak na půl, u 13 % nikdo – Graf. č. 2. Na výše uvedenou otázku by bylo možné odpovědět, pakliže bychom lépe znali skladbu přátel a známých, resp. jací známí se věnují/nevěnují dobrovolnictví, protože se zde může projevovat vliv věkové struktury – lidé středního a vyššího věku se méně zapojují do dobrovolných aktivit (viz dále) a nevíme, jaký podíl tvoří právě oni mezi známými respondentů.

Zároveň jsem se tázali na postoj rodiny a přátel k dobrovolnictví respondenta. Z velké části není okolím dobrovolnictví vnímáno nijak negativně, 53 % rodin dobrovolníků se staví k dobrovolnictví jako k pozitivu., u 19,3 % se názory různí, 12 % jej vnímá negativně. Z pohledu širšího okolí (přátelé, známí) je pak poměr obdobný (negativní – 8 %, neutrální – 25 %, kladný 65 %). Rozdíly je možné vysvětlit tak, že rodina bude případné negativní důsledky (nedostatek času, chybějící finance) spíše pociťovat.

4.3 Závěr ke kapitole A

Při bližším sledování vztahu dobrovolníka ke své činnosti, jsme došli k závěru, že dobrovolníci svoji činnost neshledávají většinou jako pouze jako další pracovní zátěž, nýbrž jako specifickou činnost, která svým způsobem přináší dobrovolníkům určité osobní uspokojení, jehož opodstatnění se ovšem nenachází v uznání okolí, jež podle 77 % respondentů dobrovolnictví nepřináší. Rozpor mezi osobním vysokým hodnocením dobrovolnické činnosti a vědomím obecné nízké prestiže potvrzuje taktéž i pozitivní hodnocení z řad blízkého okolí dobrovolníka a oproti tomu názor různost postojů, zda se angažovanost vyplácí či ne.

Zjištění mírně redukuje představu, že by dobrovolnictví jako ze své podstaty muselo vždy znamenat činnost „čistě pro radost“ a pro potěšení z toho, že je dobrovolné. Projevuje se to, že dobrovolnictví může představovat jistou zátěž, což naznačuje i příklon některých k názoru, že finanční podpora by znamenala jisté povzbuzení.

Pokud existují nějaké překážky pro vykonávání dobrovolnické činnosti a nejsou charakteru, že dotyční nemají více času z důvodu zaměstnání či jiných aktivit, jsou často spojovány s nedostatkem financí (v organizaci), případně úředními překážkami. S vlastní prací a organizací prakticky žádné překážky zmiňovány nebyly, což potvrzuje i následující analýza vztahů s kolegy.

B. ORGANIZACE A SPJATOST S NÍ

B.1 Správa organizace

H1: Přizná-li dobrovolník, že není spokojený se správou organizace, bude to jen mizivé procento.

Tab. č. 1: Hodnocení správy organizace

	Frequency	Percent	Cumulative Percent
Velmi dobrá	51	46,8	46,8
Spíše dobrá	42	38,5	85,3
Spíše špatná	6	5,5	90,8
Velmi špatná	3	2,8	93,6
Nemám názor	7	6,4	
Total	109	100,0	100,0

Mean = 1.83 (Celkový průměr při přiřazení odpovědím následující hodnoty: velmi dobrá 1, spíše dobrá 2, spíše špatná 3, velmi špatná 4)

První část hypotézy se potvrdila. Zatímco 85,3 % respondentů označili svou organizaci jako dobře či spíše dobře spravovanou, pouhých 8,3 % ji označilo za spravovanou špatně či spíše špatně (Tab. č. 1). Celkový průměr odpovědí činí 1.83 %, což odpovídá nejbližší hodnocení „spíše dobře“. Vliv na hodnocení přitom mohla mít i pozice dobrovolníka v organizaci, neboť se dá předpokládat, že kritičtější k ní budou přistupovat řadoví členové, než ti, kteří mají její správu na starosti. Podívejme se tedy na tuto souvislost:

Tab. č. 2: Názor na správu organizace dle postavení v organizaci (v počtech osob)

Hodnocení správy	Pozice v organizaci			Total
	Řídící	Řadový člen	Jiná	
Velmi dobrá	6	44		50
Spíše dobrá	12	26	1	39
Spíše špatná	2	3	1	6
Velmi špatná	1	2		3
Nemám názor	1	6		7
Total	22	81	2	105

Z této tabulky je vidět pozitivní hodnocení od řadových členů, naopak kritičtější přichází ze strany těch, kteří působí v řídicí pozici. Na celkový výsledek ovšem má vliv i to, že v našem výzkumu jsme zaregistrovaly pouze 22 osob v pozici řídicí oproti 81 v pozici řadového člena (Tab. č. 2).

Potvrdila se nám tudíž hypotéza, že hodnocení správy dobrovolné organizace bude vesměs kladné. To může být známka jak opravdové spokojenosti, dané pečlivou a se zájmem konanou prací osob v řídicí pozici, tak i shovívavosti dobrovolníků, dané vcítěním a pocitem sounáležitosti organizace a její všeobecné prospěšnosti. Komu fandíme, toho přeci nekritizujeme, spíše se snažíme oceňovat a podpořit. Případné problémy tak možná dobrovolníci řeší spíše mezi sebou a před veřejností (ba i před sociology) je můžou velkoryse přehlížet.

B.2 Vliv možnosti podílet se na rozhodování

Hypotéza: Většina dobrovolníků bude mít alespoň minimální právo mluvit do organizačních záležitostí a rozhodovat.

Tab č. 3: Rozhodovací možnosti

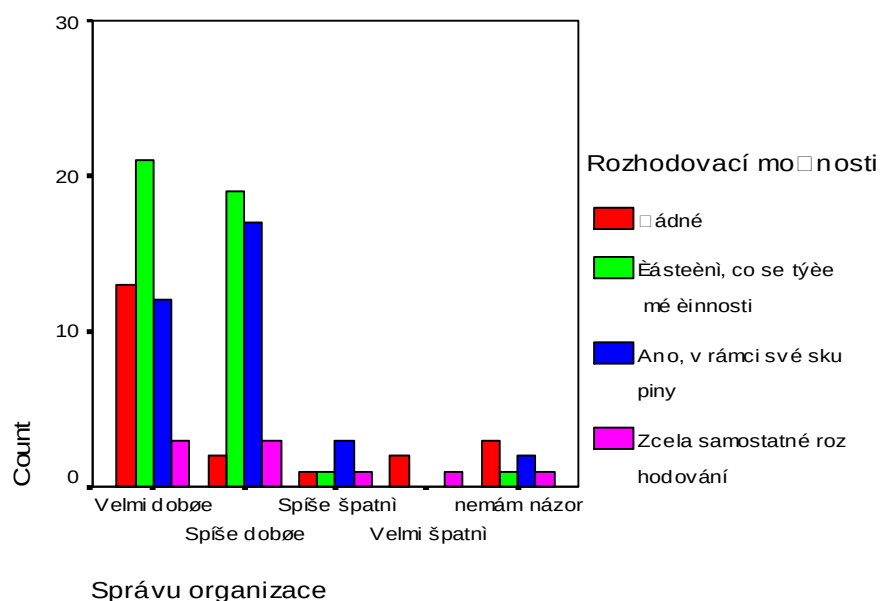
	Frequency	Percent	Cumulative Percent
Žádné	21	19,3	19,8
Částečně, co se týče mé činnosti	42	38,5	59,4
Ano, v rámci své skupiny	34	31,2	91,5
Mohu rozhodovat i zcela sám	9	8,3	100,0
Total	106	97,2	
Missing	3	2,8	
Total	109	100,0	

Mean = 2.29 (Celkový průměr při přiřazení odpovědím následující hodnoty: Žádné 1, Částečně, co se týče mé osoby 2, Ano v rámci své skupiny 3, Mohu rozhodovat zcela sám 4)

Jak vidíme, tato hypotéza se nám sice potvrdila, nicméně je zajímavé, že celých 19,3% dobrovolníků, což je asi pětina těch, kteří odpověděli, nemají žádné právo na rozhodování o chodu organizace (Tab. č. 3). Průměr činí 2.29, což odpovídá nejbližší tvrzení „jen o

základních věcech v úzkém okruhu své činnosti“. Ač jsme tedy z rozboru předchozí hypotézy mohli poznat, že dobrovolníci mají značnou důvěru ke správě organizace, ve které působí, vidíme rovněž, že celá pětina z nich nemá žádné rozhodovací právo. Zkusme si tedy dát do poměru názor na správu organizace a rozhodovací právo, které daní dobrovolníci mají. Pro větší přehlednost uvádíme Graf č. 1:

Graf č. 1: Hodnocení správy organizace vzhledem k pozici v ní

Z grafu lze vyčíst, že ti, co uvedli, že nemají žádné rozhodovací právo v organizaci, vedou v názoru, že správa organizace je velmi špatná a ve zdržení se posuzování – v hodnocení „nemám názor“. Naopak naprostá většina z těch, kteří měli částečnou možnost rozhodovat (v okruhu své činnosti či v rámci své skupiny) hodnotili správu organizace příznivě.

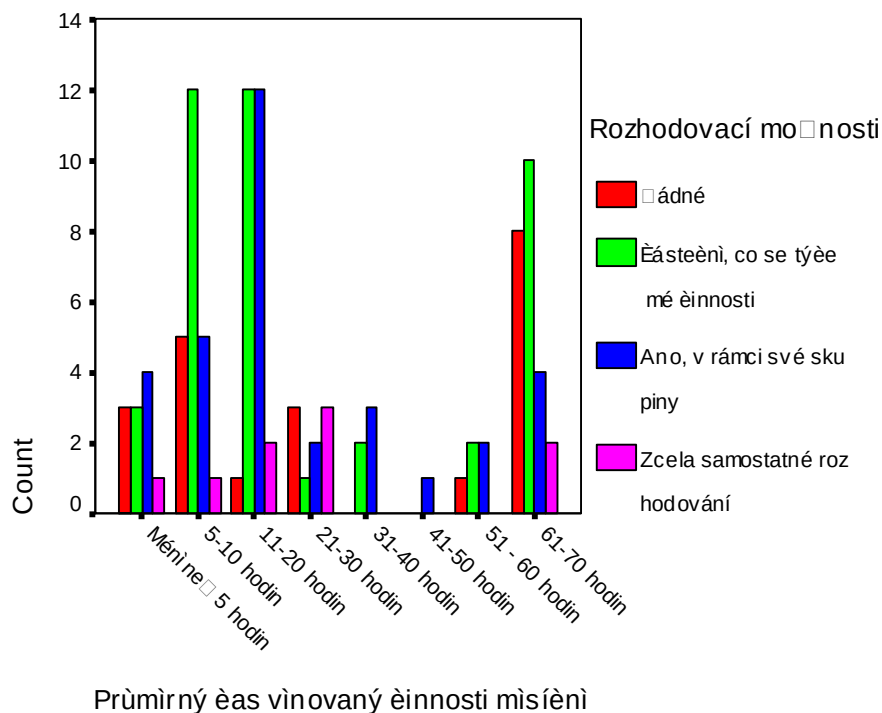
Lze tedy říci, že z výzkumu vyplynulo, že má-li ve své činnosti dobrovolník jistou volnost a průchod kreativitě a odpovědnosti, je i s organizací více spjatý a tím i s ní spokojený.

Je zajímavé, že tato spjatost skrze možnost rozhodovat neovlivňuje dle našeho výzkumu významně čas, který dobrovolník danou činností stráví:

Hypotéza: Čím větší bude míra rozhodování, kterou bude dobrovolník mít, tím více se bude s danou činností identifikovat a tím více času činnosti průměrně věnuje.

Tato hypotéza se nepotvrdila. Z Grafu č. 2 v tomto ohledu nelze vyčíst žádnou souvislost. Čas, který dobrovolníci činnosti věnují, tedy není závislý na míře svobody rozhodování o své činnosti.

Graf č. 2: Rozhodovací možnosti vzhledem času strávenému v organizaci

B.3. Přátelství jako prvek stmelující dobrovolníky

Dalším faktorem, který může ovlivňovat míru ztotožnění se s organizací a její činností je i počet přátel, které dobrovolníci považují, že v organizaci mají:

Tab. č. 4: Přátelé v organizaci

	Frequency	Percent	Cumulative Percent
Všichni přátelé	26	23,9	24,5
Většina přátelé	37	33,9	59,4
Přibližně polovina přátelé	13	11,9	71,7
Pár přátel	19	17,4	89,6
Nikdo	11	10,1	100,0
Total	106	97,2	
Missing	3	2,8	
Total	109	100,0	

Mean = 2.55 (Celkový průměr při přiřazení odpovědím následující hodnoty: Všichni přátelé 1, Většina přátelé 2, Přibližně polovina přátel 3, Pár přátel 4, Nikdo 5)

Z tabulky vidíme, že 59,4 % uvedlo, že buď všichni, nebo alespoň většina jsou přátelé. Pár přátel nebo vůbec žádné pak pociťuje v organizaci mít 28,4 % (Tab. č. 4). Z toho lze poznat, že přestože více jak polovina respondentů uvádí velký počet přátel, je tu i téměř třetina z nich, jejichž motivem k dobrovolné činnosti tento faktor zřejmě příliš není. To tedy značí o tom, že dobrovolná činnost nemusí být primárně pro dobrovolníky příjemným pobytem v neformální společnosti, k jakémužto názoru ve svých popisech částečně směřuje Lipovetsky, může být i účelným spojením lidí k efektivní pomoci druhým. Z předchozích údajů v souladu s názorem Lipovetskyho vyčteme, že celých 70,7 % uznává, že jim členství v organizaci napomáhá k osobnímu růstu. Avšak vzhledem k tomu, že ještě vyšší procento (80,4 %) respondentů na organizaci oceňuje, že dokáže účinně pomoci tam, kde je to třeba a ještě o něco vyšší (84,3%) si více či méně myslí, že práce v organizaci má velký smysl, je třeba říci, že touha pomoci přeci jen převažuje a osobní růst může být onou druhou stranou mince, učením a radostí z něj, která automaticky ze smysluplné práce vyplývá.

B.4 Spjatost s organizací – další výsledky

O spjatosti s organizací a jejím dobrém hodnocení vypovídají i další výsledky analýzy. Detailně si tabulky a grafy můžete prohlédnout v příloze, zde jen pro orientaci uvádím, že:

82,4 % označilo práci jim svěřenou jako zajímavou či spíše zajímavou

84,3 % si více či méně myslí, že práce v organizaci má velký smysl.

76,7 % dobrovolníků uvedlo, že práce splnila jejich očekávání.

98,2 % označilo atmosféru v organizaci za přátelskou či většinou přátelskou.

80,4 % respondentů si myslí, že jejich organizace dokáže účinně pomoci tam, kde je to třeba.

73,6 % nepociťuje žádné konkurenční tlaky a 24,5 % pak pouze výjimečně.

70,7 % uznává, že jim členství v organizaci napomáhá k osobnímu růstu.

Zkrátka nespokojenost je pouze výjimkou a dost možná je tomu tak naprosto samozřejmě, protože dobrovolníky k práci nikdo a nic nenutí, je to jejich dobrá vůle a tudíž budou mít jistě spoustu „dobrých“ důvodů, proč v organizaci setrvávají. Může tomu být buďto kvůli prospěšnosti, nebo právě kvůli osobnímu přínosu dané činnosti a ze všeho nejspíš oběma těmito faktory zároveň.

B.5 Společenská prestiž

O nutnosti vlastní motivace a dání smyslu dobrovolnické práci navíc vypovídá i poměrně nízké procento respondentů (alespoň na to, že tato práce je prospěšnou společností a přitom hmotně neoceňovanou), kteří pociťují, že jim práce přináší společenskou prestiž, snad jediný způsob uznání a ocenění této činnosti ze strany společnosti:

Tab č. 5: Hodnocení toho, zda práce přináší prestiž

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Rozhodně ano	16	14,7	14,8	14,8
Spíše ano	25	22,9	23,1	38,0
něco mezi	42	38,5	38,9	76,9
Spíše ne	14	12,8	13,0	89,8
Rozhodně ne	11	10,1	10,2	100,0
Total	108	99,1	100,0	
Missing	1	,9		
Total	109	100,0		

Mean = 2.81 (Celkový průměr při přiřazení odpovědím následující hodnoty: Rozhodně ano 1, Spíše ano 2, Něco mezi 3, Spíše ne 4, Rozhodně ne 5)

Vidíme, že ani ne polovina (42,9 %) prestiž své činnosti pociťuje a téměř čtvrtina (23,2 %) z nich prestiž více-méně nepociťuje (Tab č. 5).

Zde bych ještě ráda uvedla, že jeden z mála vzkazů, který nám dobrovolníci na konci dotazníku zanechali, byl takový, ve kterém respondent vyjádřil přání, že by rád, aby byla dobrovolníkům dána vyšší společenská prestiž a uznání.

V naší společnosti se stále lidé k tomuto fenoménu nestaví příliš důvěřivě, což může být dáno i komunistickou minulostí ČR, která vývoj samostatných organizací a aktivit zbrzdila. Avšak jak je již uvedeno v teoretické části, postavení k dobrovolné činnosti se v různých evropských zemích liší i jinak.

Závěr ke kapitole B

Z výzkumu celkově vyplynulo, že celkově dobrovolná činnost pro naše respondenty, kteří dotazník vyplnili, nepramení primárně z egoistických pohnutek a je jistě úctyhodnou. Její členové se cítí spjatí s organizací, kterou hodnotí dosti kladně a to z jakéhokoliv pohledu. Toto hodnocení je závislé na míře rozhodování o záležitostech organizace, které je jedinci umožněno. Spjatost s organizací přitom není primárně dána existencí vyloženě přátelských vztahů v ní, ač celková atmosféra je jako přátelská pociťována. Nezakládá se ani na možné

pociťované prestiži v rámci společnosti. Velký důraz je dán na smysl činnosti a účelnost pomoci tam, kde je třeba.

C. NÁZORY NA POLITIKU A POSTOJE

C.1. Zájem o politiku

Hyypotéza: Většina dobrovolníků se bude alespoň z části zajímat o politiku

Tab. č. 1: Zájem o politiku, veřejné dění

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ne	18	16,5	16,8	16,8
Částečný	45	41,3	42,1	58,9
Ano	44	40,4	41,1	100,0
Total	107	98,2	100,0	
Missing	2	1,8		
Total	109	100,0		

Mean = 2.24 (Celkový průměr při přiřazení odpovědím následující hodnoty: Ne 1, Částečný 2, Ano 3)

Vidíme, že celých 81.7 % respondentů přiznalo alespoň částečný zájem o politiku. Průměr činí 2,24, což odpovídá nejbližše právě částečnému zájmu, o něco ještě blíže zájmu. Přestože se totéž dá předpokládat i u většiny dospělých lidí, snad to alespoň potvrzuje, že dobrovolníci patří spíše do té uvědomělé části občanů. Jak však můžete vyčíst z tabulek a grafů v příloze, jsou o něco spíše pesimisté než optimisté ve vztahu k ní. Největší podíl pesimistů přitom je mezi těmi, co se o politiku zajímají méně. To by se opět dalo vysvětlit větší shovívavostí, porozuměním a soucitem ze strany těch, kteří jsou do politického dění alespoň pasivně zasvěcení. Velmi malé množství dobrovolníků je však aktivně členem nějaké politické organizace, strany či odborů. Tabulky sice uvádí, že 20% z nich je členem politické organizace, avšak jak jsme z výpisu těchto organizací zjistili, respondenti tím mysleli spíše organizaci, ve které působí, tj. daleko častěji na určitý konkrétní problém zaměřené občanské sdružení než politickou organizaci jako takovou.

Co se týče sledování politického dění, nejčastěji dobrovolníci sledují zprávy a komentáře v médiích (91,4 %), 45,2 % probírá politické dění často s přáteli či známými a 36.5% se příležitostně účastní podpisových akcí.

C.2. Pohled na vstup do EU

Hypotéza: Většina dobrovolníků se bude dívat pozitivně na vstup ČR do Evropské Unie.

Tab. č. 2: Názor na vstup do EU

	Frequency	Percent	Cumulative Percent
Rozhodně výhody	11	10,1	10,5
Výhody převáží	53	48,6	61,0
Stejně výhod jako nevýhod	32	29,4	91,4
Nevýhody převáží	8	7,3	99,0
Rozhodně nevýhody	1	,9	100,0
Total	105	96,3	
Missing	3	2,8	
System	1	,9	
Total	4	3,7	
Total	109	100,0	

Mean = 2.38 (Celkový průměr při přiřazení odpovědím následující hodnoty: Rozhodně výhody 1, Výhody převáží 2, Stejně výhod i nevýhod 3, Nevýhody převáží 4, Rozhodně nevýhody 5)

Vidíme, že 61 % respondentů ve vstupu do EU vidí především výhody, 30,5 % vidí výhody a nevýhody jako vyrovnané a jen 8,6 % si myslí, že nevýhody převáží nad (případnými) výhodami (Tab. č. 2). Celkový průměr je 2.38, což odpovídá nejbližše názoru, že „výhody převáží nad nevýhodami“, trochu oslabenému směrem k neutrálnímu stavu. Dá se předpokládat, že v tomto se dobrovolníci nebudou příliš lišit od celkové populace.

C.3. Pravicová vs. levicová orientace

Pojďme se ještě podívat, jak jsou jednotlivé druhy odpovědí členěny dle postavení respondentů na názorové škále pravice-levice (Tab. č. 3):

Tab. č. 3: Pozice na politickém spektru * Názor na vstup do EU (údaje v počtech osob)

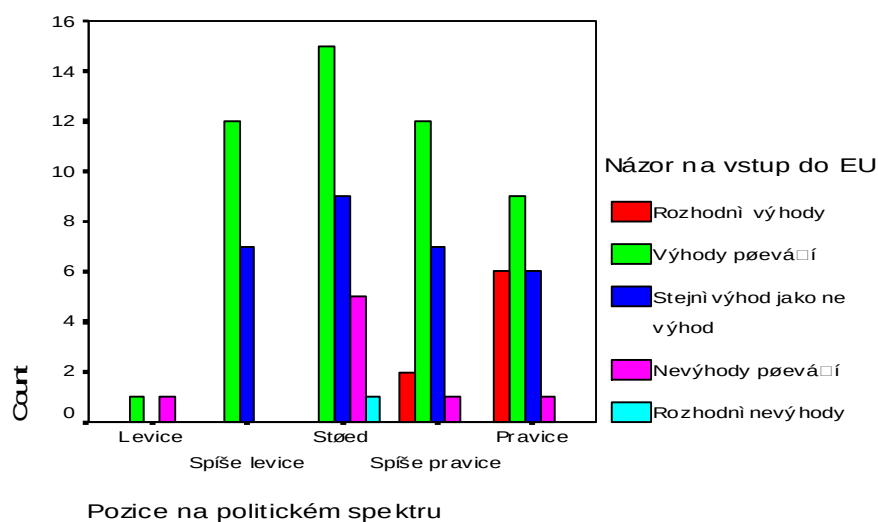
Pozice na politickém spektru	Názor na vstup do EU					Total
	Rozhodně výhody	Výhody převáží	Stejně výhod jako nevýhod	Nevýhody převáží	Rozhodně nevýhody	
Levice		1		1		2
Spíše levice		12	7			19
Střed		15	9	5	1	30
Spíše pravice	2	12	7	1		22
Pravice	6	9	6	1		22
Total	8	49	29	8	1	95

Tabulka č.3 a Graf č.1 ukazují, že těch, co se identifikovali jako „pravice“ či „spíše pravice“ je 2krát tolik než těch, co se označilo za názorově příslušející k „levici“ či „spíše k levici“. Zde vidíme, že čím blíže ke středu, tím se názory sjednocují v obecný průměr, že

výhody převáží nad nevýhodami. Naopak u těch, co se identifikovali přímo s levicí, je konečný součet názorů na přínosy a ztráty vyrovnaný a neoptimističtější se na vstup do EU dívají ti, co se identifikovali přímo s pravicí.

Pro náš výzkum na dobrovolnících je však zajímavější právě fakt, že mezi respondenty bylo o tolik více těch, co se přikláněli k pravicovému zařazení než těch, co upřednostňovalo přiřazení k levici. Snad by se to dalo interpretovat jako jistá skepse vůči levicově orientovaným stranám v ČR a spoléhání spíše na vlastní síly a pomoc ze strany občanů, než důvěřování ve dostatečně zdravou a účinnou státní politiku. Jak jsme uvedly v teoretické části naší práce, dle výše zmíněné knihy² byl vzestup dobrovolné činnosti v 80. letech interpretován právě ztrátou důvěry ve státní pomoc a krizí sociálního státu vůbec.

Graf č.1: Pozice na politickém spektru vzhledem k názorům na vstup do EU

C.4. Hodnocení občanské angažovanosti v ČR

V návaznosti na výše zmíněné se tedy podívejme, jak dobrovolníci hodnotí míru občanské angažovanosti v ČR:

Tab. č. 4: Vyjádření se na dostatečnost občanské angažovanosti v ČR

	Frequency	Percent	Cumulative Percent
Rozhodně ne	31	28,4	32,6
Spíše ne	51	46,8	86,3
Spíše ano	10	9,2	96,8
Rozhodně ano	3	2,8	100,0
Total	95	87,2	
Missing	14	12,8	

² Tošner J., Sozanská, O. (2002): „Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích“, Praha: Portál

Total	109	100,0
-------	-----	-------

Mean = 1.84 (Celkový průměr při přiřazení odpovědím následující hodnoty: Rozhodně ne 1, Spíše ne 2, Spíše ano 3, Rozhodně ano 4)

Celých 86,3 % respondentů, kteří odpověděli, nevidí současnou míru angažovanosti jako dostatečnou, přestože 53,7 % ji vidí jako „nedostatečnou, ale zlepšující se“ (Tab. č. 4). Oproti tomu pouhých 13,7 % respondentů ji označilo za dostačující. Průměr je tak neblíže názoru „nedostačující, ale zlepšující se“.

Zajímavé je také uvést míru optimismu, kterou dobrovolníci vůči politickému dění uvedli:

Tab. č. 5: Optimistický postoj k politice

	Frequency	Percent	Cumulative Percent
Rozhodně ano	3	2,8	2,8
Spíše ano	24	22,0	25,0
Tak napůl	34	31,2	56,5
Spíše ne	33	30,3	87,0
Rozhodně ne	14	12,8	100,0
Total	108	99,1	
Missing	1	,9	
Total	109	100,0	

Mean = 3.29 (Celkový průměr při přiřazení odpovědím následující hodnoty: Rozhodně ano 1, Spíše ano 2, Tak napůl 3, Spíše ne 4, Rozhodně ne 5)

Vidíme, že pesimistů je mezi respondenty 2 krát tolik než optimistů (Tab. č. 5).

Jakou mírou dobrovolníci cítí, že mohou stávající politické dění ovlivnit vidíme v další tabulce:

Tab. č. 6: Vyjádření se k výroku, že politická a ekonomická situace ve společnosti na jednotlivci příliš nezáleží.

	Frequency	Percent	Cumulative Percent
Rozhodně ano	17	15,6	17,0
Spíše ano	25	22,9	42,0
Spíše ne	31	28,4	73,0
Rozhodně ne	27	24,8	100,0
Total	100	91,7	
Missing	9	8,3	
Total	109	100,0	

Mean = 2.68 (Celkový průměr při přiřazení odpovědím následující hodnoty: Rozhodně ano 1, Spíše ano 2, Spíše ne 3, Rozhodně ne 4)

S výrokem uvedeným nad tabulkou zde souhlasí či spíše souhlasí celkem 42 % těch, kteří odpověděli, a nesouhlasí či spíše nesouhlasí 58% (Tab. č. 6). Zde tedy vidíme poměrně optimistický postoj, kdy více dotázaných má pocit, že svou činností mohou mnohé ovlivnit.

C.5 Závěr ke kapitole C

Vše výše zmíněné tedy naznačuje správnost naší interpretace, kdy dobrovolník spoléhá spíše na vlastní síly a k politickému dění se staví spíše nedůvěřivě. (Další potvrzení tohoto tvrzení můžete najít v příloze – viz tabulka a graf míry souhlasu s tvrzením, že „občan by se měl aktivně účastnit politického života“ a „angažovat se pro druhé příliš nevypálí“. V prvním případě vítězí souhlas, ve druhém nesouhlas). Přestože ke státní politice jako takové převládají mezi dobrovolníky negativní postoje, jsou poměrně optimističtí ve víře něčeho sami dosáhnout a ač občanskou angažovanost v České Republice vidí převážně jako zatím nedostatečnou, věří v její postupné zlepšování.

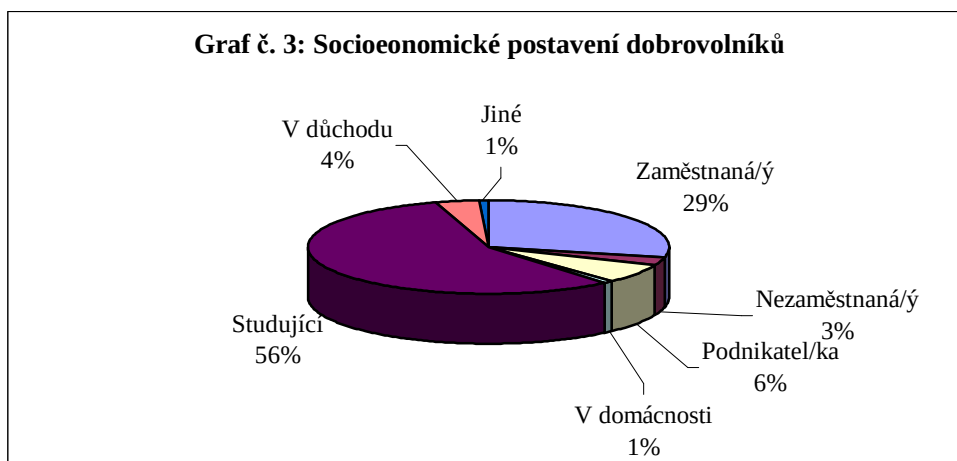
D. SOCIOEKONOMICKÉ A DEMOGRAFICKÉ CHARAKTERISTIKY

Jak bylo již upozorněno v metodologické části textu, výzkum nebyl konstruován za účelem zcela přesného sociodemografického popisu populace dobrovolníků, což bylo ovlivněno výběrem organizací, omezeným zejména na pražskou lokalitu a na samovýběr uvnitř organizací. Přesto zde podáváme základní informace o skladbě dobrovolníků v našem výzkumu a srovnáváme naše data s daty z jiných výzkumů. Navíc se sociodemografické charakteristiky neukázaly vlivnými na jiné proměnné – např. co se týče názorů na přínosy, bariéry, atd.

Náš soubor tvořily přibližně ze dvou třetin ženy (63,3 %).

Věkově je skupina dobrovolníků zřetelně vyprofilovaná, podstatnou většinu mezi nimi zaujímají mladí lidé. Věku 20 až 30 let bylo 68 % respondentů. Ve věkové skupině 31 až 40 let bylo 12 % respondentů. Ostatní skupiny byly podstatně méně zastoupeny a zbývajících 20 % respondentů bylo do nich víceméně rovnoměrně rozloženo (viz. Tab. č. 7 – Příloha).

Jak vyplývá i z věkové struktury, většinu dobrovolníků tvořili studenti (56 %) a osoby trvalém pracovním poměru (34,8 %) – Grafč. 3. 78 % dobrovolníků bylo svobodných a 13 % vdaných a ženatých.

U dobrovolníků bylo oproti běžné populaci výrazně vyšší zastoupení osob s vyšším vzděláním, a to i bez ohledu na to, že podstatnou část tvořili teprve studující. Vysokoškolsky vzdělaní společně s lidmi s vyšším odborným vzděláním měli podíl dohromady 27,5 % (z toho vysokoškoláci 25,7 %), lidé s nedokončeným vysokoškolským vzděláním, kde byli zastoupeni především teprve studující z 19,3 %. Středoškolské vzdělání mělo zastoupení s 38,5 % a s 13,8 % vyučení společně se základním vzděláním - Tab. č. 1.

Tento větší podíl lidí s vyšším stupněm vzdělání je dán z jisté části věkovou strukturou celého souboru. S klesajícím věkem u obecné populace roste podíl lidí s vyšším vzděláním. Zároveň do těchto čísel může pronikat fakt, že výběr se týkal víceméně pražských obyvatel, kde je opět větší zastoupení lidí a vyššími stupni vzdělání. V neposlední řadě ale zde existuje prostor pro vysvětlení, že obecně se více v dobrovolné činnosti angažují lidé s vyšším kulturním kapitálem, do něhož se právě vzdělání zahrnuje. I jiné výzkumy potvrzují z hlediska členství ve formálních organizacích větší aktivitu u osob v vyšším vzděláním.

Tab. č. 1: Skladba dobrovolníků dle úrovně dokončeného vzdělání

Vzdělání	v %
Základní	4,6
Vyučen	4,6
Střední bez maturity	4,6
Střední odborné s maturitou	12,8
Střední všeobecné s maturitou	25,7
Nedokončené vysokoškolské	19,3
Vysokoškolské	25,7
Vyšší odborné	1,8

Náboženské vyznání jsme sledovali za účelem ověření hypotézy, že mezi dobrovolníky bude více lidí hlásících se k nějakému náboženství. V základě této hypotézy leží předpoklad, že lidé věřící budou pod vlivem náboženského učení, v našem případě zejména křesťanského, spíše nakloněni k altruistickému chování. Tato hypotéza se potvrdila. Číslo může být zkresleno tím, že jedna z organizací byla církevní – z ní se rekrutovalo přibližně 8 % všech respondentů. V našem souboru byl podíl dobrovolníků hlásících se k nějakému

náboženskému vyznání 38 %. Pro porovnání, podíl věřících osob v obecné populaci činí 32,2 %, v Praze 24,5 % ³ (Graf č. 3). Pokud tedy zohledníme vliv církevně zřízené organizace na náš údaj, stále zůstává patrný větší podíl věřících lidí mezi dobrovolníky než je v obecné populaci.

Příloha č. 1

Tab. č. 1: Pocit užitečnosti (jako přínos činnosti pro dobrovolníky samé)

Rozhodně ano	59,6
Spíše ano	32,1
Spíše ne	5,5

Tab. č. 2: Osobní rozvoj (jako přínos činnosti pro dobrovolníky samé)

Rozhodně ano	47,7
Spíše ano	44
Spíše ne	4,6

Tab. č. 3: Pocit podílu na smysluplné činnosti (jako přínos činnosti pro dobrovolníky samé)

Rozhodně ano	75,2
Spíše ano	19,3
Spíše ne	0,9

³ Údaj ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001 na www.czso.cz

Tab. č. 4: Sebeocení, zvýšení sebevědomí (jako přínos činnosti pro dobrovolníky samé)

Rozhodně ano	10,1
Spíše ano	38,5
Spíše ne	34,9
Rozhodně ne	7,3

Tab. č. 5: Možnost profesního postupu (jako přínos činnosti pro dobrovolníky samé)

Rozhodně ano	8,23
Spíše ano	15,6
Spíše ne	44
Rozhodně ne	20,2

Tab. č. 6: Uznání okolí (jako přínos činnosti pro dobrovolníky samé)

Spíše ano	32,1
Spíše ne	40,4
Rozhodně ne	21,1

Tab. č.7: Věková struktura dobrovolníků

Věkové skupiny	v %
Do 19 let	4,6
20 až 30 let	67,9
31 až 40 let	11,9
41 až 50 let	4,6
51 až 60 let	8,3
61 až 70 let	1,8
Nad 71 let	0

Použitá literatura:

Tošner J., Sozanská, O. (2002): „*Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*“, Portál, s.r.o., Praha

Lipovetsky, G. (1999): *Soumrak povinnosti (Bezbolestná etika nových demokratických časů)*, Prostor: 1999.

Frič, P.(1998): *Aktivita a potřeby neziskového neiskových organizací v ČR*. Praha: Agnes&ICN

stránky Českého statistického úřadu www.czso.cz

Příloha č. 2

Oblast vykonávané dobrovolné činnosti

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ochrana životního prostředí	20	18,3	18,3	18,3
	Humanitární činnost a ochrana lidských práv	19	17,4	17,4	35,8
	Sociální a zdravotní oblast	43	39,4	39,4	75,2
	Sportovní a vzdělávací činnost	25	22,9	22,9	98,2
	Zahraniční dobrovolná služba	2	1,8	1,8	100,0
	Total	109	100,0	100,0	

Jak často se dobrovolné činnosti věnují

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vícekrát za týden	53	48,6	48,6	48,6
	1krát týdně	41	37,6	37,6	86,2
	1krát za měsíc	13	11,9	11,9	98,2
	1krát za půl roku	1	,9	,9	99,1
	1krát za rok	1	,9	,9	100,0
	Total	109	100,0	100,0	

Průměrný čas věnovaný činnosti měsíčně

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Méně než 5 hodin	13	11,9	12,0	12,0
	5-10 hodin	23	21,1	21,3	33,3
	11-20 hodin	28	25,7	25,9	59,3
	21-30 hodin	9	8,3	8,3	67,6
	31-40 hodin	5	4,6	4,6	72,2
	41-50 hodin	1	,9	,9	73,1
	51 - 60 hodin	5	4,6	4,6	77,8
	61-70 hodin	24	22,0	22,2	100,0
	Total	108	99,1	100,0	
Missing	88	1	,9		
Total		109	100,0		

Pocit užitečnosti (jako přínos činnosti pro dobrovolníky samé)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	65	59,6	61,3	61,3
	Spíše ano	35	32,1	33,0	94,3
	Spíše ne	6	5,5	5,7	100,0
	Total	106	97,2	100,0	
Missing	88	3	2,8		
Total		109	100,0		

Osobní rozvoj (jako přínos činnosti pro dobrovolníky samé)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	52	47,7	49,5	49,5
	Spíše ano	48	44,0	45,7	95,2
	Spíše ne	5	4,6	4,8	100,0
	Total	105	96,3	100,0	
Missing	88	3	2,8		
	99	1	,9		
	Total	4	3,7		
Total		109	100,0		

Možnost profesního postupu (jako přínos činnosti pro dobrovolníky samé)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	9	8,3	9,4	9,4
	Spíše ano	17	15,6	17,7	27,1
	Spíše ne	48	44,0	50,0	77,1
	Rozhodně ne	22	20,2	22,9	100,0
	Total	96	88,1	100,0	
Missing	88	7	6,4		
	99	6	5,5		
	Total	13	11,9		
Total		109	100,0		

Uznání okolí (jako přínos činnosti pro dobrovolníky samé)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Spíše ano	35	32,1	34,3	34,3
	Spíše ne	44	40,4	43,1	77,5
	Rozhodně ne	23	21,1	22,5	100,0
	Total	102	93,6	100,0	
Missing	88	7	6,4		
Total		109	100,0		

Sebeocení, zvýšení sebevědomí (jako přínos činnosti pro dobrovolníky samé)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	11	10,1	11,0	11,0
	Spíše ano	42	38,5	42,0	53,0
	Spíše ne	38	34,9	38,0	91,0
	Rozhodně ne	8	7,3	8,0	99,0
	9	1	,9	1,0	100,0
	Total	100	91,7	100,0	
Missing	88	8	7,3		
	99	1	,9		
	Total	9	8,3		
Total		109	100,0		

Pocit sounáležitosti a týmové práce (jako přínos činnosti pro dobrovolníky samé)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	37	33,9	36,3	36,3
	Spíše ano	47	43,1	46,1	82,4
	Spíše ne	13	11,9	12,7	95,1
	Rozhodně ne	4	3,7	3,9	99,0
	9	1	,9	1,0	100,0
	Total	102	93,6	100,0	
Missing	88	5	4,6		
	99	2	1,8		
	Total	7	6,4		
Total		109	100,0		

Pocit podílu na smysluplné činnosti (jako přínos činnosti pro dobrovolníky samé)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	82	75,2	78,8	78,8
	Spíše ano	21	19,3	20,2	99,0
	Spíše ne	1	,9	1,0	100,0
	Total	104	95,4	100,0	
Missing	88	5	4,6		
Total		109	100,0		

Spokojenost s množstvím času, který věnují dobrovolné činnosti

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Činnost si přejí omezit	10	9,2	9,2	9,2
	Míra vyhovuje	58	53,2	53,2	62,4
	Činnosti se chtějí věnovat více	41	37,6	37,6	100,0
	Total	109	100,0	100,0	

Zaměstnání, placená práce (jako časová bariéra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	16	14,7	30,2	30,2
	Spíše ano	19	17,4	35,8	66,0
	Spíše ne	13	11,9	24,5	90,6
	Rozhodně ne	5	4,6	9,4	100,0
	Total	53	48,6	100,0	
Missing	88	55	50,5		
	99	1	,9		
	Total	56	51,4		
Total		109	100,0		

Rodina, okolí (jako časová bariéra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	1	,9	2,0	2,0
	Spíše ano	7	6,4	14,3	16,3
	Spíše ne	13	11,9	26,5	42,9
	Rozhodně ne	28	25,7	57,1	100,0
	Total	49	45,0	100,0	
Missing	88	59	54,1		
	99	1	,9		
	Total	60	55,0		
Total		109	100,0		

Jiné aktivity (jako časová bariéra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	20	18,3	37,7	37,7
	Spíše ano	12	11,0	22,6	60,4
	Spíše ne	15	13,8	28,3	88,7
	Rozhodně ne	6	5,5	11,3	100,0
	Total	53	48,6	100,0	
Missing	88	55	50,5		
	99	1	,9		
	Total	56	51,4		
Total		109	100,0		

Důvody spojené s organizací (jako časová bariéra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	2	1,8	4,2	4,2
	Spíše ano	7	6,4	14,6	18,8
	Spíše ne	10	9,2	20,8	39,6
	Rozhodně ne	29	26,6	60,4	100,0
	Total	48	44,0	100,0	
Missing	88	60	55,0		
	99	1	,9		
	Total	61	56,0		
Total		109	100,0		

Zdravotní a jiné důvody (jako časová bariéra)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	3	2,8	6,1	6,1
	Spíše ano	1	,9	2,0	8,2
	Spíše ne	17	15,6	34,7	42,9
	Rozhodně ne	28	25,7	57,1	100,0
	Total	49	45,0	100,0	
Missing	88	59	54,1		
	99	1	,9		
	Total	60	55,0		
Total		109	100,0		

Existence vnějších bariér pro vykonávání dobrovolné činnosti

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ano	25	22,9	23,4	23,4
	ne	81	74,3	75,7	99,1
	4	1	,9	,9	100,0
	Total	107	98,2	100,0	
Missing	88	2	1,8		
Total		109	100,0		

Vzdálenost, finanční a fyzická náročnost

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	2	1,8	9,5	9,5
	Spíše ano	5	4,6	23,8	33,3
	Spíše ne	6	5,5	28,6	61,9
	Rozhodně ne	8	7,3	38,1	100,0
	Total	21	19,3	100,0	
Missing	88	88	80,7		
Total		109	100,0		

Nedostatečný výběr z dobrovolných aktivit

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	1	,9	5,3	5,3
	Spíše ne	3	2,8	15,8	21,1
	Rozhodně ne	15	13,8	78,9	100,0
	Total	19	17,4	100,0	
Missing	88	90	82,6		
Total		109	100,0		

Nedostatek informací o dobrovolných aktivitách

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Spíše ano	1	,9	5,3	5,3
	Spíše ne	5	4,6	26,3	31,6
	Rozhodně ne	13	11,9	68,4	100,0
	Total	19	17,4	100,0	
Missing	88	90	82,6		
Total		109	100,0		

Překážky ze strany úřadů (byrokracie, neochota spolupracovat)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	3	2,8	15,8	15,8
	Spíše ano	7	6,4	36,8	52,6
	Spíše ne	4	3,7	21,1	73,7
	Rozhodně ne	5	4,6	26,3	100,0
	Total	19	17,4	100,0	
Missing	88	89	81,7		
	99	1	,9		
	Total	90	82,6		
Total		109	100,0		

Nedostatek sponzorů pro projekty

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	9	8,3	42,9	42,9
	Spíše ano	5	4,6	23,8	66,7
	Spíše ne	4	3,7	19,0	85,7
	Rozhodně ne	3	2,8	14,3	100,0
	Total	21	19,3	100,0	
Missing	88	88	80,7		
Total		109	100,0		

Nedostatek dalších dobrovolníků

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Spíše ano	7	6,4	35,0	35,0
	Spíše ne	7	6,4	35,0	70,0
	Rozhodně ne	6	5,5	30,0	100,0
	Total	20	18,3	100,0	
Missing	88	89	81,7		
Total		109	100,0		

Jiné

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		97	89,0	89,0	89,0
	1	5	4,6	4,6	93,6
	2	3	2,8	2,8	96,3
	3	1	,9	,9	97,2
	4	1	,9	,9	98,2
	kom.,říz	1	,9	,9	99,1
	málo dětí	1	,9	,9	100,0
Total		109	100,0	100,0	

Postoj k případné finanční odměně za nynější dobrovolnou činnost

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ne, ztratili by o činnost zájem	6	5,5	5,6	5,6
	Spíše ne, nebylo by to ono	23	21,1	21,3	26,9
	Nezáleží na tom, můj postoj by se nezměnil	51	46,8	47,2	74,1
	Ano, bylo by to jisté povzbuzení	12	11,0	11,1	85,2
	Ano, finanční odměna by byla velmi vítaná	16	14,7	14,8	100,0
	Total	108	99,1	100,0	
Missing	System	1	,9		
Total		109	100,0		

Celková spokojenost s dobrovolnou činností

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	21	19,3	19,8	19,8
	Spíše ano	71	65,1	67,0	86,8
	Spíše ne	9	8,3	8,5	95,3
	Rozhodně ne	3	2,8	2,8	98,1
	99	2	1,8	1,9	100,0
	Total	106	97,2	100,0	
Missing	88	3	2,8		
Total		109	100,0		

Postoj rodiny na vykonávání dobrovolné činnosti

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nesouhlas	2	1,8	1,8	1,8
	Neodrazuje, ale nespátřuje smysl	12	11,0	11,0	12,8
	Názory v rodině se různí	21	19,3	19,3	32,1
	Souhlas, snaha vyjít vstříc	35	32,1	32,1	64,2
	Nápomoc, členové taktéž dobrovolníky	23	21,1	21,1	85,3
	Nemám rodinu	7	6,4	6,4	91,7
	99	9	8,3	8,3	100,0
	Total	109	100,0	100,0	

Postoj rodiny na vykonávání dobrovolné činnosti

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nesouhlas	2	1,8	1,8	1,8
	Neodrazuje, ale nespátřuje smysl	12	11,0	11,0	12,8
	Názory v rodině se různí	21	19,3	19,3	32,1
	Souhlas, snaha vyjít vstříc	35	32,1	32,1	64,2
	Nápomoc, členové taktéž dobrovolníky	23	21,1	21,1	85,3
	Nemám rodinu	7	6,4	6,4	91,7
	99	9	8,3	8,3	100,0
	Total	109	100,0	100,0	

Postoj přátel známých k dobrovolné činnosti

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Negativní	4	3,7	3,7	3,7
	Spíše negativní	5	4,6	4,6	8,3
	Neutrální	27	24,8	25,0	33,3
	Spíše kladné	45	41,3	41,7	75,0
	Kladné	27	24,8	25,0	100,0
	Total	108	99,1	100,0	
Missing	88	1	,9		
Total		109	100,0		

Jak se do organizace dostali

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Sami vyhledali	26	23,9	23,9	23,9
	Poznali přes známé, příbuzné	38	34,9	34,9	58,7
	Dověděli se z médií	18	16,5	16,5	75,2
	Organizaci spolu/založili	9	8,3	8,3	83,5
	Byli ve styku dříve, ne jako dobrovolník	18	16,5	16,5	100,0
	Total	109	100,0	100,0	

Správu organizace

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Velmi dobře	51	46,8	46,8	46,8
	Spíše dobře	42	38,5	38,5	85,3
	Spíše špatně	6	5,5	5,5	90,8
	Velmi špatně	3	2,8	2,8	93,6
	5	7	6,4	6,4	100,0
	Total	109	100,0	100,0	

Názor na celkovou atmosféru v organizaci

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Vždy přátelská, neformální	45	41,3	41,7	41,7
	Spíše přátelská, záleží na okolnostech	61	56,0	56,5	98,1
	Spíše formální	2	1,8	1,9	100,0
	Total	108	99,1	100,0	
Missing	99	1	,9		
Total		109	100,0		

Míra splněných očekávání

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	19	17,4	17,8	17,8
	Spíše ano	63	57,8	58,9	76,6
	Tak napůl	25	22,9	23,4	100,0
	Total	107	98,2	100,0	
Missing	88	1	,9		
	System	1	,9		
	Total	2	1,8		
Total		109	100,0		

Pocit, že práce má smysl

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	34	31,2	31,5	31,5
	Spíše ano	57	52,3	52,8	84,3
	Tak napůl	15	13,8	13,9	98,1
	Spíše ne	2	1,8	1,9	100,0
	Total	108	99,1	100,0	
Missing	88	1	,9		
Total		109	100,0		

Dostatečná zpětná vazba

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	19	17,4	17,8	17,8
	Spíše ano	40	36,7	37,4	55,1
	Tak napůl	31	28,4	29,0	84,1
	Spíše ne	16	14,7	15,0	99,1
	Rozhodně ne	1	,9	,9	100,0
	Total	107	98,2	100,0	
Missing	88	2	1,8		
Total		109	100,0		

Práce je zajímavá, kreativní, pestrá

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	35	32,1	32,4	32,4
	Spíše ano	54	49,5	50,0	82,4
	Tak napůl	14	12,8	13,0	95,4
	Spíše ne	5	4,6	4,6	100,0
	Total	108	99,1	100,0	
Missing	88	1	,9		
Total		109	100,0		

Fungující kolektivní práce

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	35	32,1	32,4	32,4
	Spíše ano	49	45,0	45,4	77,8
	Tak napůl	19	17,4	17,6	95,4
	Spíše ne	5	4,6	4,6	100,0
	Total	108	99,1	100,0	
Missing	88	1	,9		
Total		109	100,0		

Práce přináší prestiž

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	16	14,7	14,8	14,8
	Spíše ano	25	22,9	23,1	38,0
	Tak napůl	42	38,5	38,9	76,9
	Spíše ne	14	12,8	13,0	89,8
	Rozhodně ne	11	10,1	10,2	100,0
	Total	108	99,1	100,0	
Missing	88	1	,9		
Total		109	100,0		

Práce přispívá k osobnímu růstu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	35	32,1	33,0	33,0
	Spíše ano	40	36,7	37,7	70,8
	Tak napůl	24	22,0	22,6	93,4
	Spíše ne	6	5,5	5,7	99,1
	Rozhodně ne	1	,9	,9	100,0
	Total	106	97,2	100,0	
Missing	88	3	2,8		
Total		109	100,0		

Účinnost práce je vysoká

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	45	41,3	42,1	42,1
	Spíše ano	41	37,6	38,3	80,4
	Tak napůl	19	17,4	17,8	98,1
	Spíše ne	2	1,8	1,9	100,0
	Total	107	98,2	100,0	
Missing	88	2	1,8		
Total		109	100,0		

Dobrá orgnaizace vedení

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	38	34,9	35,5	35,5
	Spíše ano	41	37,6	38,3	73,8
	Tak napůl	23	21,1	21,5	95,3
	Spíše ne	5	4,6	4,7	100,0
	Total	107	98,2	100,0	
Missing	88	2	1,8		
Total		109	100,0		

Udržování kontaktů a spolupráce s jinými sdruženími

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	35	32,1	32,7	32,7
	Spíše ano	35	32,1	32,7	65,4
	Tak napůl	16	14,7	15,0	80,4
	Spíše ne	12	11,0	11,2	91,6
	Rozhodně ne	9	8,3	8,4	100,0
	Total	107	98,2	100,0	
Missing	88	2	1,8		
Total		109	100,0		

Pozice v organizaci

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Řídící	22	20,2	21,0	21,0
	Řadový člen	80	73,4	76,2	97,1
	Jiná	2	1,8	1,9	99,0
	5	1	,9	1,0	100,0
	Total	105	96,3	100,0	
Missing	88	4	3,7		
Total		109	100,0		

Týmová/samostatná práce

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Týmová práce	50	45,9	46,7	46,7
	Samostatná, ale koordinovaná s ostatními	45	41,3	42,1	88,8
	Samostatná	12	11,0	11,2	100,0
	Total	107	98,2	100,0	
Missing	88	2	1,8		
Total		109	100,0		

Přátelé v organizaci

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Všichni přátelé	26	23,9	24,5	24,5
	Většina přátelé	37	33,9	34,9	59,4
	Přibližně polovina přátelé	13	11,9	12,3	71,7
	Pár přátel	19	17,4	17,9	89,6
	Nikdo	11	10,1	10,4	100,0
	Total	106	97,2	100,0	
Missing	88	3	2,8		
Total		109	100,0		

Konkurence, soutěž o výhody, lepší pozice

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ne	78	71,6	73,6	73,6
	Vyjímečně	26	23,9	24,5	98,1
	Ano, pokud se výhody objeví	2	1,8	1,9	100,0
	Total	106	97,2	100,0	
Missing	88	3	2,8		
Total		109	100,0		

Zájem o politiku, veřejné dění

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ne	18	16,5	16,8	16,8
	Částečný	45	41,3	42,1	58,9
	Ano	44	40,4	41,1	100,0
	Total	107	98,2	100,0	
Missing	88	2	1,8		
Total		109	100,0		

Optimistický postoj k politice

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	3	2,8	2,8	2,8
	Spíše ano	24	22,0	22,2	25,0
	Tak napůl	34	31,2	31,5	56,5
	Spíše ne	33	30,3	30,6	87,0
	Rozhodně ne	14	12,8	13,0	100,0
	Total	108	99,1	100,0	
Missing	88	1	,9		
Total		109	100,0		

Sleduji zprávy, komentáře v médiích

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ano	95	87,2	90,5	90,5
	Ne	8	7,3	7,6	98,1
	3	1	,9	1,0	99,0
	5	1	,9	1,0	100,0
	Total	105	96,3	100,0	
Missing	88	4	3,7		
Total		109	100,0		

Diskuse s přáteli, známými nad veřejným děním

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ano	47	43,1	45,2	45,2
	Ne	57	52,3	54,8	100,0
	Total	104	95,4	100,0	
Missing	88	5	4,6		
Total		109	100,0		

Účast na podpisových, manifestačních akcích

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ano	38	34,9	36,5	36,5
	Ne	66	60,6	63,5	100,0
	Total	104	95,4	100,0	
Missing	88	5	4,6		
Total		109	100,0		

Účast na podpisových, manifestačních akcích

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ano	38	34,9	36,5	36,5
	Ne	66	60,6	63,5	100,0
	Total	104	95,4	100,0	
Missing	88	5	4,6		
Total		109	100,0		

Politická strana - členství

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ano	3	2,8	2,9	2,9
	Ne	100	91,7	97,1	100,0
	Total	103	94,5	100,0	
Missing	88	6	5,5		
Total		109	100,0		

Zastupitelské orgány - členství

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ne	104	95,4	100,0	100,0
Missing	88	5	4,6		
Total		109	100,0		

Zájmové organizace, hnutí - členství

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ano	22	20,2	21,4	21,4
	Ne	81	74,3	78,6	100,0
	Total	103	94,5	100,0	
Missing	88	6	5,5		
Total		109	100,0		

Pozice na politickém spektru

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Levice	2	1,8	2,1	2,1
	Spíše levice	20	18,3	20,6	22,7
	Střed	30	27,5	30,9	53,6
	Spíše pravice	23	21,1	23,7	77,3
	Pravice	22	20,2	22,7	100,0
	Total	97	89,0	100,0	
Missing	88	8	7,3		
	System	4	3,7		
	Total	12	11,0		
Total		109	100,0		

Názor na vstup do EU

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně výhody	11	10,1	10,5	10,5
	Výhody převáží	53	48,6	50,5	61,0
	Stejně výhod jako nevýhod	32	29,4	30,5	91,4
	Nevýhody převáží	8	7,3	7,6	99,0
	Rozhodně nevýhody	1	,9	1,0	100,0
	Total	105	96,3	100,0	
Missing	88	3	2,8		
	System	1	,9		
	Total	4	3,7		
Total		109	100,0		

Občan se má aktivně účastnit politického života

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	33	30,3	33,3	33,3
	Spíše ano	49	45,0	49,5	82,8
	Spíše ne	11	10,1	11,1	93,9
	Rozhodně ne	6	5,5	6,1	100,0
	Total	99	90,8	100,0	
Missing	88	5	4,6		
	99	5	4,6		
	Total	10	9,2		
Total		109	100,0		

Celospolečenská situace nezáleží na jednotlivci

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	17	15,6	17,0	17,0
	Spíše ano	25	22,9	25,0	42,0
	Spíše ne	31	28,4	31,0	73,0
	Rozhodně ne	27	24,8	27,0	100,0
	Total	100	91,7	100,0	
Missing	88	5	4,6		
	99	4	3,7		
	Total	9	8,3		
Total		109	100,0		

Angažovanost se nevyplácí

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ano	15	13,8	15,2	15,2
	Spíše ano	14	12,8	14,1	29,3
	Spíše ne	29	26,6	29,3	58,6
	Rozhodně ne	41	37,6	41,4	100,0
	Total	99	90,8	100,0	
Missing	88	8	7,3		
	99	2	1,8		
	Total	10	9,2		
Total		109	100,0		

Dostatek občanské angažovanosti v ČR

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Rozhodně ne	31	28,4	32,6	32,6
	Spíše ne	51	46,8	53,7	86,3
	Spíše ano	10	9,2	10,5	96,8
	Rozhodně ano	3	2,8	3,2	100,0
	Total	95	87,2	100,0	
Missing	88	2	1,8		
	99	12	11,0		
	Total	14	12,8		
Total		109	100,0		

Rodinný stav

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ženatý, vdaná	15	13,8	13,9	13,9
	Vdova, vdovec	2	1,8	1,9	15,7
	Rozvedená/ý	6	5,5	5,6	21,3
	Svobodná/ý	85	78,0	78,7	100,0
	Total	108	99,1	100,0	
Missing	88	1	,9		
Total		109	100,0		

Socioekonomický stav

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Zaměstnaná/ý	31	28,4	28,7	28,7
	Nezaměstnaná/ý	3	2,8	2,8	31,5
	Podnikatel/ka	7	6,4	6,5	38,0
	V domácnosti	1	,9	,9	38,9
	Studující	61	56,0	56,5	95,4
	V důchodu	4	3,7	3,7	99,1
	Jiné	1	,9	,9	100,0
	Total	108	99,1	100,0	
Missing	88	1	,9		
Total		109	100,0		

Příjem domácnosti

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Méně než 6500 Kč	7	6,4	7,1	7,1
	6501 - 10 000 Kč	16	14,7	16,2	23,2
	10001 - 14 000 Kč	8	7,3	8,1	31,3
	14001 - 20 000 Kč	17	15,6	17,2	48,5
	20001 - 35 000 Kč	25	22,9	25,3	73,7
	35001 - 50 000 Kč	20	18,3	20,2	93,9
	Více než 50 000 Kč	6	5,5	6,1	100,0
	Total	99	90,8	100,0	
Missing	88,00	5	4,6		
	99,00	5	4,6		
	Total	10	9,2		
Total		109	100,0		

Náboženské vyznání

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Římskokatolické	25	22,9	24,5	24,5
	Českobratrské evangelické	5	4,6	4,9	29,4
	Ostani křesťanské	9	8,3	8,8	38,2
	Ostatní mimokřesťanské	5	4,6	4,9	43,1
	Žádné	58	53,2	56,9	100,0
	Total	102	93,6	100,0	
Missing	88	2	1,8		
	99	5	4,6		
	Total	7	6,4		
Total		109	100,0		

Vzdělání

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Základní	5	4,6	4,6	4,6
	Vyučení	5	4,6	4,6	9,3
	Střední bez maturity	5	4,6	4,6	13,9
	Střední odborné s maturitou	14	12,8	13,0	26,9
	Střední všeobecné s maturitou	28	25,7	25,9	52,8
	Nedokončené vysokoškolské	21	19,3	19,4	72,2
	Ukončené vysokoškolské	28	25,7	25,9	98,1
	Vyšší odborné	2	1,8	1,9	100,0
	Total	108	99,1	100,0	
Missing	88	1	,9		
Total		109	100,0		

Pohlaví

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Muž	37	33,9	34,9	34,9
	Žena	69	63,3	65,1	100,0
	Total	106	97,2	100,0	
Missing	88	3	2,8		
Total		109	100,0		

Zájem o politiku, veřejné dění * Optimistický postoj k politice Crosstabulation

Count

		Optimistický postoj k politice					Total
		Rozhodně ano	Spíše ano	Tak napůl	Spíše ne	Rozhodně ne	
Zájem o politiku, veřejné dění	Ne	1	1	5	4	7	18
	Částečný		7	16	17	5	45
	Ano	2	15	13	12	2	44
Total		3	23	34	33	14	107

Přátelé v organizaci * Konkurence, soutěž o výhody, lepší pozice Crosstabulation

Count

		Konkurence, soutěž o výhody, lepší pozice			Total
		Ne	Vyjímečně	Ano, pokud se výhody objeví	
Přátelé v organizaci	Všichni přátelé	20	6		26
	Většina přátelé	24	11	1	36
	Přibližně polovina přátelé	7	6		13
	Pár přátel	16	3		19
	Nikdo	10		1	11
Total		77	26	2	105

Správu organizace * Rozhodovací možnosti Crosstabulation

Count

		Rozhodovací možnosti				Total
		Žádné	Částečně, co se týče mé činnosti	Ano, v rámci své skupiny	Zcela samostatné rozhodování	
Správu organizace	Velmi dobře	13	21	12	3	49
	Spíše dobře	2	19	17	3	41
	Spíše špatně	1	1	3	1	6
	Velmi špatně	2			1	3
	5	3	1	2	1	7
Total		21	42	34	9	106

Správu organizace * Rozhodovací možnosti Crosstabulation

Count

		Rozhodovací možnosti				Total
		Žádné	Částečně, co se týče mé činnosti	Ano, v rámci své skupiny	Zcela samostatné rozhodování	
Správu organizace	Velmi dobře	13	21	12	3	49
	Spíše dobře	2	19	17	3	41
	Spíše špatně	1	1	3	1	6
	Velmi špatně	2			1	3
	5	3	1	2	1	7
Total		21	42	34	9	106

Zájem o politiku, veřejné dění * Názor na vstup do EU Crosstabulation

Count

		Názor na vstup do EU					Total
		Rozhodně výhody	Výhody převáží	Stejně výhod jako nevýhod	Nevýhody převáží	Rozhodně nevýhody	
Zájem o politiku, veřejné dění	Ne	8	2	6	2		18
	Částečný	2	22	14	5		43
	Ano	1	28	12	1	1	43
Total		11	52	32	8	1	104

Zájem o politiku, veřejné dění * Optimistický postoj k politice Crosstabulation

Count

		Optimistický postoj k politice					Total
		Rozhodně ano	Spíše ano	Tak napůl	Spíše ne	Rozhodně ne	
Zájem o politiku, veřejné dění	Ne	1	1	5	4	7	18
	Částečný		7	16	17	5	45
	Ano	2	15	13	12	2	44
Total		3	23	34	33	14	107

Optimistický postoj k politice * Pozice na politickém spektru Crosstabulation

Count

		Pozice na politickém spektru					Total
		Levice	Spíše levice	Střed	Spíše pravice	Pravice	
Optimistický postoj k politice	Rozhodně ano			1		2	3
	Spíše ano		6	9	7	1	23
	Tak napůl	1	8	11	6	6	32
	Spíše ne	1	6	9	8	5	29
	Rozhodně ne				2	8	10
Total		2	20	30	23	22	97